

Helsingfors stads riktlinjer för tillgänglighet 2022–2025

Utgivare | Helsingfors stad / Stadsmiljösektorn

ISBN | 978-952-386-167-1

Innehåll

1. Utarbetandet av riktlinjerna för tillgänglighet: bakgrund, växelverkan, mål och innehåll...4	
1.1 Utarbetandet av riktlinjerna för tillgänglighet.....4	
1.1.1 Bakgrund.....4	
1.1.2 Växelverkan vid utarbetandet av riktlinjerna för tillgänglighet 5	
1.1.3 Mål för och innehåll i riktlinjerna för tillgänglighet 5	
1.2 Tillgänglig miljö och målnivåer för tillgängligheten 6	
1.3 Lagstiftning och riktlinjer avseende tillgänglighet 8	
1.3.1 FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning 8	
1.3.2 Grundlagen och diskrimineringslagen.....8	
1.3.3 Tillgänglighet i markanvändnings- och bygglagen 9	
1.3.4 Statsrådets förordning om byggnaders tillgänglighet.....9	
1.3.5 Lagen om tillhandahållande av digitala tjänster 9	
1.3.6 Direktiv och standarder avseende tillgänglighet..... 10	
1.3.7 Övriga anvisningar 10	
1.3.8 Helsingfors stads anvisningar och guider för tillgänglighet..... 11	
2. Dagsläget för tillgänglighet 12	
3. Riktlinjer för tillgänglighet 2022–2025 15	
3.1 Allmänna verksamhetsprinciper 15	
3.2 Fokusområden för tillgänglighet 16	
3.2.1 Planläggning, trafikplanering och kollektivtrafik 16	
3.2.2 Offentliga byggnader (stadsägda samt privata byggnader i offentlig användning, gäller inte bostadsbyggnader)..... 18	
3.2.3 Allmänna områden..... 19	
3.2.4 Boende 21	
3.2.5 Hänsyn till tillgänglighet i digitala tjänster 22	
3.2.6 Tillgänglighet i digitala tjänster.....23	
4. Utvärdering och uppföljning av efterlevnaden av tillgänglighetsriktlinjerna 25	
Bilaga: Tabell över ansvarsfördelning.....26	

1. Utarbetandet av riktlinjerna för tillgänglighet: bakgrund, växelverkan, mål och innehåll

1.1 Utarbetandet av riktlinjerna för tillgänglighet

1.1.1 Bakgrund

I stadsstrategin konstateras att tillgänglighet beaktas vid planeringen av stadsmiljön och stadens tjänster. Genom aktiv inkludering möjliggör vi jämlikt deltagande för personer med funktionsnedsättning. Vi sätter också fokus på en minnesvänlig stad.

Riktlinjerna för tillgänglighet 2022–2025 ersätter [riktlinjerna för tillgänglighet godkända av stadsstyrelsen 2012](#) samt [Helsingfors stads tillgänglighetsplan](#) för perioden 2005–2010. Helsingfors stads tillgänglighetsplan för perioden 2005–2010 har varit grunden för ett tillgängligt Helsingfors. Tillgänglighetsplanen godkändes av stadsstyrelsen den 14 november 2005.

Helsingfors började systematiskt främja tillgängligheten år 2002 genom projektet Helsingfors för alla och utarbetade bland annat riktlinjer för tillgänglighet. År 2012 tillsatte stadsdirektören en delegation för tillgänglighetsfrågor som upprättade de första (nu uppdaterade) riktlinjerna för tillgänglighet. Senast rapporterades genomförandet av dem till stadsstyrelsen 2016. Verksamheten för delegationen för tillgänglighetsfrågor upphörde i samband med stadens organisationsreform 2017. Lagstiftningen avseende tillgänglighet har ändrat sedan 2012 och många av riktlinjerna som upprättades då är redan en del av den normala verksamheten.

[Tillgänglighetsmätaren](#) godkändes i samarbetsgruppen mellan förvaltningsnämnderna och i styrgruppen för projektet Helsingfors för alla år 2009. På grund av

stadens organisationsreform uppdaterades mätaren 2018. Den uppdaterade mätaren godkändes i arbetsgruppen för tillgänglighet den 6 juni 2018. Tillgänglighetsmätare behövs för att följa upp hur tillgänglighetsarbetet framskrider både i Finland och internationellt.

För att synliggöra stadens tillgänglighetsarbete har tillgänglighetsapplikationen i servicekartan palvelukartta.hel.fi använts länge. Anvisningarna för uteområden (SuRaKu) fick Invalidförbundets nationella tillgänglighetspris 2011 och Helsingfors kom på andra plats i Europeiska unionens tävling Access City Award 2015 och 2022.

Idag tar [arbetsgruppen för tillgänglighet](#) hand om koordinationen och uppföljningen av tillgänglighetsfrågor i Helsingfors. Stadsmiljösektorns förvaltningsdirektör är ordförande för gruppen. Gruppens medlemmar är sektorernas kontaktpersoner för tillgänglighet, tillgänglighetsombudet samt ombudet för personer med funktionsnedsättning och äldrerådets sekreterare. Tillgänglighetsombudet verkar som gruppens beredare och föredragande.

Tillgänglighetsarbetsgruppens viktigaste verktyg för att övervaka genomförandet av tillgängligheten är ifrågasvarande Helsingfors stads riktlinjer för tillgänglighet och tillgänglighetsmätaren samt det övervakningssystem som ska utvecklas och som bygger på uppgifterna i databasen.

1.1.2 Växelverkan vid utarbetandet av riktlinjerna för tillgänglighet

Tillgänglighetsombudet utarbetade ett uppdaterat utkast av riktlinjerna för tillgänglighet 2012, och utkastet presenterades för handikapp- och äldrerådet i en workshop den 5 november 2020. Kommentarna som togs emot beaktades i den fortsatta behandlingen av riktlinjerna. I samband med behandlingen av tillgänglighetsarbetsgruppen skickades de uppdaterade riktlinjerna för tillgänglighet enligt överenskommelse till olika sektorer för kommentarer den 2 december 2020. De presenterades också för ledningsgrupperna för alla servicehelheter inom stadsmiljösektorn samt för stadskansliets utökade ledningsgrupp för kommunikation den 26 januari 2021. Preciserande diskussioner fördes vid behov med de olika sektorerna. Efter kommentarsrundan behandlade arbetsgruppen för tillgänglighet den nya versionen i sin helhet den 17 februari 2021. Stadsmiljösektorns ledningsgrupp behandlade den kompletterade versionen den 17 maj 2021. Efteråt begärdes utlåtanden av sektorerna om riktlinjerna för tillgänglighet. Riktlinjerna för tillgänglighet presenterades också för handikapprådets tillgänglighetsgrupp i januari 2022. Man försökte ta hänsyn till utlåtandena i efterbehandlingen av riktlinjerna för tillgänglighet, vilka stadsmiljönämnden presenterade för stadsstyrelsen för godkännande den 22 mars 2022, och stadsstyrelsen godkände riktlinjerna den 27 juni 2022.

När det gäller tillgängligheten har man beslutat att tillgänglighetsarbetet på stadsnivå koordineras och utvecklas av stadskansliet, med uppgift att utveckla tillgänglighetsarbetet enligt verksamhetsplanen, vara ordförande för tillgänglighetsnätverket, följa upp stadens tillgänglighetsarbete, uppdatera anvisningarna för tillgänglighet samt förvalta avtal. En arbetsgrupp för tillgänglighet tillsattes 2019 för att koordinera tillgänglighetsarbetet för Helsingfors stads digitala tjänster. Arbetsgruppen för tillgänglighet avslutade sin verksamhet i augusti 2020 och fortsätter arbetet som ett tillgänglighetsnätverk, vars uppgift är kontakt och informationsdelning. Rapporteringen av tillgänglighetsarbetet genomförs per sektor och affärsverk i nätverket samt följs upp kvartalsvis med hjälp av rapporteringen.

Mätarna som nämns i tabellen över ansvarsfördelning som bifogas riktlinjerna kan läggas till eller ändras i riktlinjerna, och de parter som ansvarar för riktlinjerna preciseras genom beslut av arbetsgruppen för tillgänglighet.

Arbetsgruppen för tillgänglighet uppdaterar Helsingfors stads riktlinjer och anvisningar för tillgänglighet tillräckligt ofta i takt med att tekniken utvecklas och förhållandena förändras. Behovet av uppdatering utvärderas med två års mellanrum. Stadsstyrelsen godkänner ändringarna och uppdateringarna av riktlinjerna.

1.1.3 Mål för och innehåll i riktlinjerna för tillgänglighet

Helsingfors stads riktlinjer för tillgänglighet berör rörligheten och verksamheten i byggnader och uteområden. Redan i Helsingfors stads tillgänglighetsplan förutsattes att alla offentliga objekt byggs och renoveras så att de är tillgängliga.

Syftet med Helsingfors stads riktlinjer för tillgänglighet är att de ska fungera som enhetliga allmänna riktlinjer för hela staden och alla sektorer i tillgänglighetsarbetet. De olika sektorerna ansvarar för att genomföra riktlinjerna för tillgänglighet och göra dem till en del av de normala verksamhetsprocesserna och verksamhets-sätten. Ett av målen med riktlinjerna för tillgänglighet

är att öka samarbetet inom sektorernas samarbetsytor och därmed säkerställa ett oavbrutet genomförande av tillgängligheten.

Riktlinjerna för tillgänglighet är indelade i fem fokusområden: planläggning och trafikplanering, offentliga byggnader, allmänna områden, boende och tjänster. Riktlinjerna för tillgänglighet berör alla sektorer vars verksamhet den aktuella helheten avser.

Riktlinjerna för tillgänglighet innehåller både befintliga och nya riktlinjer per fokusområde.

1.2 Tillgänglig miljö och målnivåer för tillgängligheten

Helsingfors stads riktlinjer för tillgänglighet berör rörligheten och verksamheten i byggnader och uteområden. Redan i Helsingfors stads tillgänglighetsplan förutsattes att alla offentliga objekt byggs och renoveras så att de är tillgängliga.

En tillgänglig miljö är

- obehindrad rörlighet och aktiviteter på gator och torg, i parker, på gårdar och lekplatser
- enkel tillgång till byggnader och aktiviteter i dem
- förflyttning utan trappor från en plats till en annan och till transportmedel
- tydliga anvisningar och skyltar
- en god lyssningsmiljö.

Med **tillgänglig rörelsemiljö** avses fysisk tillgänglighet, bland annat fungerande dimensionering och lösningar för nivåskillnader på ett sätt som passar även personer som rör sig med hjälpmedel.

Med **sensorisk tillgänglighet** avses främst den funktionella helhet som består av syn- och hörselmiljön. Dessutom påverkar balanssinnet möjligheten att använda till exempel rulltrappor och lokaler med rörligt ljus.

Målnivåer för tillgänglighet

Det fanns tre målnivåer för tillgänglighet godkända i genomförandeprogrammet för Helsingfors stads tillgänglighetsstrategi (år 2000): specialnivå, målnivå och basnivå. Till skillnad från detta delades målen som ställts för tillgänglighet i [projektet SuRaKu](#) (planering – byggande – underhåll) in i två målnivåer: specialnivå och basnivå. I arbetet med att gemensamt avtala om principer och lösningar för genomförande av tillgänglighet deltog bland annat Invalidförbundet rf, Synskadades förbund rf, Finska Hörsselförbundet rf och Centralförbundet för De Gamlas Vål ry samt städerna Helsingfors, Esbo, Joensuu, Tammerfors, Åbo och Vanda. Arbetsanvisningarna blev klara under ledning av projektet Helsingfors för alla och med stöd av social- och hälsovårdsministeriet.

Anvisningarna var grunden för Helsingfors stads tillgänglighetsplan. Anvisningarna kan fritt användas även av andra kommuner, gemenskaper och planerare. De

Olika material är relaterade till användningen av känselsinnet. Taktila material används med hjälp av känselsinnet.

Med **tillgänglig synmiljö** avses en lagom stark, jämn och bländfri belysning med god färgåtergivning samt hänsyn till kontrasterna mellan mörkt och ljust för att göra det lättare att uppfatta lokalen. Dessutom stöder materialkontraster användningen av känselsinnet istället för eller parallellt med synen. Särskilt viktiga är tydliga skyltar samt taktila markeringar och kontrastmarkeringar av nivåskillnader.

Med **tillgänglig hörselmiljö** avses lokaler med god akustik och fungerande ljudåtergivning samt hörselhjälpmedel.

Med **kognitiv tillgänglighet** avses lokaler som är lätta att uppfatta samt tydliga och entydiga lösningar, som till exempel symboler i skyltningen.

Utgångspunkten för **design för alla (Universal Design, Design for All)** är designlösningar som passar alla och tar hänsyn till människors olika behov och funktionsförmåga. Design för alla utesluter dock inte rätten för en enskild person med funktionsnedsättning att få de individuella tjänster hen behöver.

innehåller kriterier, som används för att bedöma tillgängligheten i utemiljöer, och instruktionskort, som används för att tillämpa kriterierna.

Motiveringarna till målsättningen på två nivåer var:

- anvisningarna ska vara tillräckligt entydiga och tydliga
- miljön bör vara så enhetlig som möjligt för att göra den lätt att använda
- användarnas krav på miljön är desamma överallt.

Specialnivå

Specialnivåns områden utgörs av områden, leder eller objekt med större tillgänglighetskrav än vanligt, beroende på områdets tjänsteutbud och användning. Alla andra områden är områden på basnivå vad gäller tillgänglighetskrav.

I kriterietabellerna för SuRaKu och instruktionskorten definierades följande typer av områden riktgivande som områden på specialnivå:

Objekt på specialnivå är:

- centrumområden
- gågator
- stationer och hållplatser i kollektivtrafiken
- centraler för hälsa och välbefinnande, familjecenter, servicehus samt miljöerna kring dem
- sjukhusmiljöer och deras gränssytor till offentliga områden
- motions- och lekplatser för alla (stadsägda platser på uteområden)
- köpcenter.

Områden som kräver specialnivå och deras gränser upprättas alltid från fall till fall, men målet med denna riktgivande lista är att hjälpa planerarna att bedöma kravnivån för områden som planeras och definiera områden som kräver specialnivå som logiska helheter vad gäller användning. Kraven för specialnivån skiljer sig från kraven för basnivån i fråga om vissa element i miljön. Som exempel kan nämnas användning av taktila plattor avsedda för synskadade för att handleda passagen endast i områden på specialnivå.

Basnivå

Med basnivå för tillgänglighet avses en offentlig miljö med kvalitet på hög nivå och som är tillgänglig och trygg. Alla andra områden än områden på specialnivå ska uppfylla tillgänglighetskraven på basnivå. På basnivån ska man vid planering, byggande och underhåll ta hänsyn till olika användares olika behov och situationer i mån av möjlighet, men basnivåns kvalitetskrav omfattar inte speciallösningar utifrån olika användargrupperns krav, såsom taktila plattor för synskadade. Kraven för basnivån är ställda så att de framför allt gör det möjligt för alla användargrupper att röra sig i miljön utan hinder. I kriterierna tar man hänsyn till de för närvarande använda lösningsmetoderna, som uppfyller användarkraven på basnivå. Med kriterierna säkerställer man också att de grundläggande målen för tillgänglighet genomförs i miljön under alla tider på året och dygnet.

Tillgänglig tjänst eller produkt

En tillgänglig tjänst eller produkt är en sådan som alla har möjlighet att använda på ett jämlikt sätt, trots funktionsnedsättning eller funktionshinder.

Tillgängligheten beaktas inom följande delområden: attitydmässig tillgänglighet, tillgänglighet med hjälp av olika sinnen, färdighetsmässig tillgänglighet, kunskapsmässig tillgänglighet, kulturell tillgänglighet, ekonomisk tillgänglighet och beslutsmässig tillgänglighet.

1.3 Lagstiftning och riktlinjer avseende tillgänglighet

1.3.1 FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Finland ratificerade FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning 2016. I och med konventionen definieras funktionsnedsättning i första hand ur ett människorättsperspektiv, inte som ett medicinskt eller socialt problem relaterat till en individ. Konventionen innehåller ett förbud mot diskriminering, så personer med funktionsnedsättning ska ha tillgång till samma lokaler som andra personer och kunna vara verksamma med andra personer i samma lokaler självständigt eller med assistans utan speciallösningar. Målet med konventionen är att integrera frågor som rör personer med funktionsnedsättning inom olika livsområden. Med integrering avses inkluderingen av olika aspekter avseende funktionshinder i varje skede av beslutsfattandet – planering, verkställande, uppföljning och utvärdering, och med den strävar man efter att främja jämställdhet för personer med funktionsnedsättning. Konventionens artikel 9, Tillgänglighet, definierar tillgänglighet som en förutsättning för en person

med funktionsnedsättning för ett självständigt liv och delaktighet samt förutsätter jämlik tillgång till den fysiska miljön, såsom byggnader och uteområden.

Enligt FN:s konvention för personer med funktionsnedsättning är en tillgänglig miljö en mänsklig rättighet. FN:s konvention för personer med funktionsnedsättning betonar vikten av design för alla (Design for All eller Universal Design). Det innebär till exempel att utforma miljöer på ett sådant sätt att alla kan använda dem utan specialarrangemang.

Tillgängligheten ska genomföras på ett övergripande sätt, så att en person lätt kan röra sig och vara verksam mellan hemmet, arbets- och studieplatsen samt hobbyer. Till exempel genomförs tillgänglighet i trafiken när färdmedlet, hållplatsen och stationsbyggnaden samt färdrutterna är tillgängliga.

1.3.2 Grundlagen och diskrimineringslagen

Grundlagen föreskriver att alla människor ska behandlas på samma sätt, och att människor inte får sättas i en ojämlig ställning till exempel på grund av funktionsnedsättning eller hälsotillstånd utan giltig grund. Diskrimineringslagen trädde i kraft 2015. Syftet med lagen är att främja jämlikhet, förebygga diskriminering och effektivt rättskydda för diskrimineringsoffer.

Diskrimineringslagen förbjuder diskriminering. Utöver direkt och indirekt diskriminering innefattar diskriminering bland annat även att vägra rimliga anpassningar. Med rimliga anpassningar avses åtgärder som vidtas i enskilda fall för att genomföra jämlikhet för personer med funktionsnedsättning. Enligt lagen ska en myndighet, utbildningsanordnare, arbetsgivare samt varu- eller tjänsteleverantör göra lämpliga och rimliga anpassningar som är nödvändiga i den givna situationen, så att en person med funktionsnedsättning jämlikt med

andra till exempel kan utträtta sina ärenden, använda tjänster samt arbeta och studera. Vid bedömningen av anpassningarnas rimlighet tar man, utöver behoven hos personen med funktionsnedsättning, även hänsyn till verksamhetsutövarens storlek, ekonomiska ställning, verksamhetens karaktär och omfattning samt de uppskattade kostnaderna för anpassningarna och det stöd som finns tillgängligt för anpassningarna.

I utformningen av den byggda miljön ska man i första hand sträva efter lösningar som är lämpliga och tillgängliga för alla. Beroende på byggnadernas användningsändamål och verksamhetsutövaren räcker inte nödvändigtvis miniminivån enligt föreskrifterna, utan man ska tolka situationen utifrån diskrimineringslagen och ta reda på vad som krävs i fråga om lokalernas tillgänglighet för att användningen av lokalerna och tjänsterna ska vara jämlik för alla.

1.3.3 Tillgänglighet i markanvändnings- och bygglagen

Enligt markanvändnings- och bygglagen (5 §) är målet för områdesplaneringen att utgående från en interaktiv planering och tillräcklig bedömning av konsekvenserna främja bl.a. möjligheterna att skapa en trygg, hälsosam, trivsamt och socialt välfungerande livsmiljö och omgivning som tillgodoser behoven hos olika befolkningsgrupper, såsom barn, äldre och personer med funktionsnedsättning.

Målet för styrningen av byggandet (MBL 12 §) är att främja bl.a. en god, hälsosam, trygg och trivsamt samt socialt fungerande och estetiskt balanserad livsmiljö som tjäna användarnas behov.

Markanvändnings- och bygglagen (117 §) föreskriver krav beträffande byggande. När byggnader projekteras, uppförs, ändras eller repareras eller deras användningsändamål ändras ska det ske så att byggnaden med beaktande av den allmänt förutsägbara belastningen och användningsändamålet uppfyller väsentliga tekniska krav.

Byggnaden skall motsvara sitt ändamål, kunna repareras, underhållas och varieras samt, i den mån byggnadens användning det förutsätter, lämpa sig även för sådana personers bruk vars rörelse- eller funktionsförmåga är begränsad. Vid reparationer och ändringar skall beaktas byggnadens användnings- och reparationshistoria, egenskaper och särdrag samt byggnadens lämplighet för den planerade användningen. Ändringarna får inte leda till att säkerheten för dem som använder byggnaden äventyras eller till att deras hälsomässiga förhållanden försämras. Vid byggande skall dessutom god byggnadssed iakttas även i övrigt.

Enligt markanvändnings- och bygglagen (117 e § Tillgänglighet) ska den som påbörjar ett byggprojekt se till att byggnaden och dess gårds- och vistelseområden på det sätt som användningsändamålet, antalet användare och antalet våningsplan förutsätter projekteras och uppförs så att tillgänglighet och användbarhet beaktas särskilt med tanke på barn, äldre och personer med funktionsnedsättning.

1.3.4 Statsrådets förordning om byggnaders tillgänglighet

Statsrådets förordning om byggnaders tillgänglighet (nedan tillgänglighetsförordningen) trädde i kraft i januari 2018. Syftet med minimikraven för byggnaders tillgänglighet är att främja människors jämlikhet.

Förordningen tillämpas på tillståndspliktigt uppförande enligt 125 § i markanvändnings- och bygglagen (132/1999) av nya förvaltnings-, service-, kontors-, affärs-, lager- och produktionsbyggnader samt bostadshus. På uppförande av småhus tillämpas dock endast 2–4 § och på uppförande av lager- och produktionsbyggnader endast 2–5, 8, 10 och 11 §.

När det gäller förvaltnings-, service-, kontors-, affärs-, lager- och produktionsbyggnader samt allmänna utrymmen i flervåningsbostadshus tillämpas förordningen också på reparationer och ändringar, utvidgningar,

utökningar av det utrymme som räknas till en byggnads våningsyta och ändringar av en byggnads ändamål så att den tas i bruk för förvaltnings-, service-, kontors- eller affärsverksamhet eller för boende, om dessa åtgärder är tillståndspliktiga enligt 125 § i markanvändnings- och bygglagen och till den del det med hänsyn till byggnadens egenskaper samt åtgärdernas art och omfattning är ändamålsenligt att förbättra tillgängligheten. På de åtgärder som avses ovan och som vidtas i lager- och produktionsbyggnader tillämpas dock endast 2–5, 8, 10 och 11 §.

Det som i förordningen föreskrivs om byggnader som är avsedda för ett visst ändamål gäller också sådana utrymmen i andra byggnader som är avsedda för motsvarande ändamål.

1.3.5 Lagen om tillhandahållande av digitala tjänster

Europaparlamentet godkände tillgänglighetsdirektivet (EU 2016/2102) i slutet av 2016. Syftet med direktivet är att säkerställa att statens och kommunernas webbtjänster är tillgängliga för alla medborgare – även för dem som använder hjälpmedel när de utför ärenden på webben. Tillgänglighetsdirektivet fastställer minimikra-

ven för tillgänglighet avseende offentliga myndigheters webbtjänster och mobila applikationer.

I lagen om tillhandahållande av digitala tjänster fastställs minimikraven för tillgängligheten av den offentliga sektorns webbplatser och mobila applikationer,

uppföljningen av tillgänglighetens genomförande och myndigheternas skyldigheter avseende tillhandahållande av digitala tjänster för allmänheten. Lagen trädde i kraft den 1 april 2019 och genom den verkställs tillgänglighetsdirektivet i Finland.

Enheten för tillgänglighetstillsyn vid Regionförvaltningsverket i Södra Finland ansvarar för uppföljningen av och rådgivningen i fråga om lagens tillgänglighetskrav.

1.3.6 Direktiv och standarder avseende tillgänglighet

Tillgänglighetsdirektivet (Accessibility Act)

Europeiska unionens framtida tillgänglighetsdirektiv ställer gemensamma tillgänglighetskrav för centrala tjänster och produkter. Direktivet kommer att gälla för både offentliga och privata tjänsteleverantörer. Den nationella lagstiftningen som krävs enligt tillgänglighetsdirektivet träder i kraft i Finland sommaren 2022.

Syftet med tillgänglighetsdirektivet är att göra det lättare för personer med rörelse- och funktionshinder att delta fullständigt i samhället.

Det europeiska tillgänglighetsdirektivet definierar vilka produkter och tjänster direktivet gäller för. Direktivet definierar inte hur tillgängligheten ska genomföras.

Produkt- och tjänsteleverantörerna kan därför välja lämpliga lösningar och valfritt utveckla nya tillgänglighetslösningar.

1.3.7 Övriga anvisningar

Syftet med [miljöministeriets guide Tillgängliga byggnader och deras omgivningar](#) är att tillhandahålla information för planering och uppförande av byggnader och deras omgivningar så att de blir tillgängliga. Guiden ger exempel på tillgängliga lösningar och rekommendationer för att stödja planeringen av tillgängliga byggnader och miljöer. Huvudinnehållet i guiden gäller andra byggnader än bostadshus, men kan också tillämpas på bostadsbyggande. Utgångspunkten för guiden är Statsrådets förordning om byggnaders tillgänglighet (241/2017) och Miljöministeriets anvisning om byggnaders tillgänglighet.

Miljöministeriet har publicerat en anvisning om byggnaders tillgänglighet. Anvisningen sammanfattar bestämmelserna i tillgänglighetsförordningen och rekommendationerna för tillämpningen av dem. Syftet med anvisningen är att förtydliga innehållet i förordningen,

Säkerhetsanvisningar för planering och byggande av hissar

Tillgänglighetsstandarden EN 81-70-2017 ställer specialkrav på hissars kontrollknappar, avstånd, dimensioner, kontraster samt tillbehör som gör det möjligt för personer med rörelse- och funktionshinder att använda hissen på ett smidigt sätt.

Standarden SFS-EN 60118-4 definierar prestandan för ett induktionsslingsystem

De funktionella egenskaperna för en induktionsslinga definieras av en internationellt godkänd standard (IEC 60118-4:2014) och det finns även en standard om de flesta symbolerna.

ge exempel på alternativ enligt förordningen och uppmuntra tillgängliga lösningar.

Syftet med [handboken avseende tillgängliga toaletter och tvättrum \(Esteetön wc- ja pesutilan opas\)](#), som är utarbetad av Invalidförbundet, är att bidra till att hänsyn tas till de nya tillgänglighetskraven vid byggande av toaletter och tvättrum. Handboken innehåller principer och god praxis för att genomföra tillgänglighet. Anvisningarna gäller toaletter och tvättrum i vanliga bostäder, på serviceboenden och stödboenden samt tillgängliga toaletter i offentligt bruk i byggnaderna, samt tillhörande skyltar.

Kommunernas byggnadstillsynstjänster har gjort enhetliga tolkningar av de förordningar som gäller byggande. Det finns också tolkningsanvisningar för tillgänglighetsförordningen och förordningen om säkerhet vid användning av byggnader.

1.3.8 Helsingfors stads anvisningar och guider för tillgänglighet

Riktlinjerna för tillgängligt byggande i Helsingfors stad är strängare än de nationella bestämmelserna. Bland annat genomfördes lösningar på specialnivå i centrumbiblioteket Ode, såsom taktila plattor för synskadade.

[Anvisningarna SuRaKu för tillgängligt byggande](#) innehåller tillgänglighetsanvisningar för planering, byggande och underhåll av gatu-, grön- och gårdsområden. De praktiska riktlinjerna skapades 2004 som ett samarbete mellan städerna Helsingfors, Esbo, Joensuu, Tammerfors, Åbo och Vanda. Arbetsanvisningarna blev klara under ledning av projektet Helsingfors för alla och med stöd av social- och hälsovårdsministeriet.

Anvisningarna SuRaKu var grunden för Helsingfors stads tillgänglighetsplan. Anvisningarna kan fritt användas även av andra kommuner, gemenskaper och planerare. De innehåller kriterier, som används för att bedöma tillgängligheten i utemiljöer, och instruktionskort, som används för att tillämpa kriterierna.

Principerna för tillgängliga lösningar har beaktats i **Helsingfors stads [typritningar över gatuområden](#)** utifrån de anvisningar som definierades i projektet SuRaKu.

[Handboken avseende tillgänglighet i skolor och daghem \(Esteettömyys kouluissa ja päiväkodeissa\)](#) innehåller särskilda tillgänglighetskrav relaterade till skolors och daghems olika lokaler. Handboken är avsedd att läsas vid sidan av miljöministeriets guide Tillgängliga byggnader och deras omgivningar, som publicerades 2019 och som i stor utsträckning även innehåller tillgänglighetsbestämmelser och -anvisningar för skolor och daghem. Handboken kompletterar guiden Tillgängliga byggnader och deras omgivningar i fråga om tillgänglighetsanvisningar för skolor och daghem samt Helsingfors stads riktlinjer för tillgänglighet.

I [handboken avseende tillgänglighet i simhallar \(Esteettömyys uimahalleissa\)](#) finns tillgänglighetskrav gällande olika lokaler i simhallar. Handboken är avsedd att läsas vid sidan av miljöministeriets guide Tillgängliga

byggnader och deras omgivningar, som publicerades 2019 och som i stor utsträckning även innehåller tillgänglighetsbestämmelser och -anvisningar för simhallar. Handboken för tillgänglighet i simhallar kompletterar de tillgänglighetsanvisningar för simhallar som publicerats tidigare samt Helsingfors stads riktlinjer för tillgänglighet.

Kvalitetskraven för centralerna för hälsa och välbefinnande, familjecentren och seniorcentren har utarbetats av social- och hälsovårdssektorn samt omfattar planeringskrav och specialkrav avseende tillgängligheten i verksamheten. De här handböckerna kompletterar miljöministeriets guide Tillgängliga byggnader och deras omgivningar som publicerades 2019.

[Handboken avseende induktionsslingor \(Induktiosilmukka-opas\)](#) är avsedd att användas vid planering, byggande och underhåll av alla offentliga lokaler som förvaltas av Helsingfors stad. I handboken definieras i vilka av Helsingfors stads lokaler man installerar ett fast induktionsslingsystem. Handboken kan användas vid planering av både nybyggnationer och totalrenoveringar. Vid totalrenovering av objekt anpassas kraven vid behov.

[Sujuva.info](#) är en visualiserad sammanställning av tillgänglighetsbestämmelser, -anvisningar och -rekommendationer som gör planeringen av tillgängliga stationsmiljöer smidig. Den betjänar planerare, beställare samt aktörer som underhåller miljön.

I [Helsingfors Design Manual](#) har tillgänglighet beaktats i produkter och lösningar, det vill säga tillgängligheten är inskriven i anvisningarna.

Lekparker med tillgänglighet på specialnivå har definierats målinriktat för hela stadsområdet. Vid planering och byggande av tillgängliga lekplatser är syftet att utveckla parken så att den är tillgänglig för alla användargrupper. Separata kriterier har gjorts för planeringslösningar för tillgängliga lekparker på specialnivå.

2. Dagsläget för tillgänglighet

Revisionsnämnden utvärderade genomförandet av riktlinjerna för tillgänglighet år 2019. I utvärderingen konstateras att utvärderingens viktigaste fråga som rör målen i enlighet med Helsingfors stads tillgänglighetsriktlinjer till största delen har uppfyllts. Tillgänglighet är inbyggd i strategins mål, spetsprojekt och i sektorernas riktlinjer. Helsingfors stad har gjort ett nationellt och internationellt betydelsefullt arbete kring tillgänglighet. De bästa exemplen på detta är tillgänglighetsriktlinjerna för uterområden (SuRaKu) samt tillgänglighetsriktlinjerna som producerats av staden för att säkerställa tillgängligheten i den byggda miljön. [Huvudstadsregionens servicekarta](#) har funnits sedan 2010 för att granska tjänster genom olika tillgänglighetsprofiler.

Genom åren har staden i samarbete med andra stora städer tagit fram tillgänglighetsriktlinjer som är mer detaljerade än riktlinjerna på nationell nivå (Helsingfors stads tillgänglighetsplan 2005–2010, riktlinjerna SuRaKu, riktlinjer för tillgänglighet, guider) och som ger mycket bra vägledning för planläggning, områdesplanering och byggande. Tillgänglighetsombudet deltar i utrednings- och beredningsfasen av olika projekt.

Huvudstadsregionens Stadstrafik Ab (före detta Helsingfors stads trafikverk HST)

Tillgänglighet i spårvägstrafiken

Sedan 2018 har alla spårvagnar varit låggolvsvagnar. De är inte helt tröskelfria, eftersom spårvagnsgolvet alltid måste ligga ovanför hållplatsens nivå för att minska risken att snubbla. Syftet är att göra nya och renoverade hållplatser tillgängliga, om gatans egenskaper tillåter det.

Arctic-vagnarna och ledvagnar med en låggolvsektion har en dörramp som gör att man kan stiga på vagnen utan tröskel. Vid behov kan man be förarna om hjälp med att använda dörrampen och i andra frågor som rör spårvagnens tillgänglighet.

Tillgänglighet i framtidens spårvägsprojekt

I nya spårvägsprojekt, såsom i projekten Spårjokern, Kronbroarna och Fiskehamnens spårväg, beaktas tillgänglighet redan från början när den nya banan pla-

neras. Tillgänglighetsindex och planeringsanvisningar används vid planeringen av hållplatserna.

I planeringen av snabbspårvagnen Artic XL, som ska trafikera spårvägarna i framtiden, har man tagit hänsyn till behoven hos speciellt barnfamiljer och personer som rör sig långsamt, och vagnmodellen har testats tillsammans med invalidorganisationer. Vagnen kommer att i sin helhet vara en låggolvsvagn, och det kommer att finnas platser för rullstolsburna och ledarhundar.

Tillgänglighet på metrostationer

Alla metrostationer har en tillgänglig ingång och stationerna har alltid minst en hiss. Västmetrons stationer har också evakueringshissar. Många stationer har ljudfyren vid ytterdörrarna och dörrar som leder till hissarna, vilket gör det lättare för synskadade att röra sig på stationerna.

På stationer som har genomgått en totalrenovering är rutterna markerade på golvet med upphöjda ränder och kontrastränder. Metroperrongen och tåggolvet ligger på samma nivå, och i tunnlarna på Västmetrons banavsnitt finns ett utrymningsplan.

Avvikande situationer meddelas med högtalarutrop och på perrongernas skärmar. Meddelanden om avvikande situationer fås också direkt till hörapparater med hjälp av induktionsslingor som finns vid informationstavlor, i hissar och vid servicepunkter, vilket gör informationen tillgänglig för hörselskadade.

Samkommunen Helsingforsregionens trafik HRT

Informationssystem för kollektivtrafiken

Kollektivtrafikens informationssystem är mångsidigt, och när man informerar och kommunicerar om avvikande arrangemang beaktas både användning av många olika kanaler och tillgänglighet. Till exempel visas meddelanden med samma innehåll på hållplats- och fordonsskärmar, i applikationen, i e-postmeddelanden och på HSL.fi. Helsingfors stad strävar efter att säkerställa att infrastrukturen som staden förvaltar stöder informationssystemen för kollektivtrafiken, till exempel tillhandahålls el för skärmar vid hållplatser vid behov.

Bussar med låggolv

Majoriteten av bussarna i beställningstrafik har låggolv. I huvudstadsregionen trafikerar närbuslinjer med minibusser som har låggolv..

Högtalarutrop vid hållplatser

Den största delen av bussarna som trafikerar av HRT har högtalarutrop vid hållplatserna. Handikapprådet i Helsingfors belönade stomlinjebussarnas och spår-vagnarnas högtalarutrop med en tillgänglighetsutmärkelse 2018. Högtalarutrop vid hållplatserna förbättrar kollektivtrafikens tillgänglighet.

Sektorn för fostran och utbildning

Lokalerna som används av sektorn för fostran och utbildning planeras så att de ska vara tillgängliga och lämpliga för alla elever, en lärmiljö som stöder tillväxten och utvecklingen samt verksamheten. Trygga, sunda och tillräckliga lokaler skapar goda förutsättningar för sektorns tjänster och möter områdets servicebehov. Dessutom säkerställer man med både planeringsledning och vägledning samt genom verksamheten att sensorisk överkänslighet, könsneutralitet, mångkultur och social trygghet beaktas. På det här sättet säkerställs jämlika möjligheter för alla elever. Tillgänglighet främjas från planläggningsfasen till verksamheten genom att stärka målen i planen för småbarnspedagogik och i läroplanen.

Stadskansliet

Hissprojekt

Stadens hissprojekt ger råd till ägare av bostadsbolag, till invånare, disponenter och styrelseledamöter i frågor som rör anskaffning av hissar.

Huvudstadsregionens servicekarta

Huvudstadsregionens servicekarta är en kartplattform som kan användas fritt och med vilken man delar information om tjänster och verksamhetsställen i hela huvudstadsregionen. Tillgängligheten för tjänsterna kan granskas genom olika användarprofiler.

Stadsmiljösektorn

Tillgänglighet har länge varit ett viktigt element som styr stads-, trafik- och gatuplaneringen samt lokalprojekt.

Allmän planering av markanvändning

I den allmänna planeringen av markanvändningen strävar man efter att styra planeringen av stadsmiljön så att den är fungerande och av hög kvalitet för alla befolkningsgrupper. En tillgänglig stadsmiljö betjänar särskilt barn, unga och äldre personer samt personer med rörelsehinder och funktionshinder, men är dessutom lättframkomlig även för andra befolkningsgrupper.

Detaljplanläggning, offentliga byggnader och allmänna områden

Nya områden planeras antingen som områden med tillgänglighet på basnivå eller specialnivå. Lösningarna på basnivå uppfyller de allmänna kraven för en tillgänglig miljö. I miljöer på specialnivå strävar man efter att göra det speciellt trevligt och smidigt för alla användare att röra sig och vistas. Områden på specialnivå kan dessutom ha olika speciallösningar som hjälper vissa användare. Sådana är till exempel reliefkartor och skyltar med punktskrift som hjälper synskadade.

När tjänsterna placeras ut beaktas tillgängligheten särskilt med hänsyn till längdlutningen. Områden på specialnivå bestäms i samarbete med planläggningen, trafik- och genomförandeplaneringen samt vid behov med tillgänglighetsombudet. Inom andra områden är målet tillgänglighet på basnivå och i genomförandet följs anvisningarna som gäller för nivån.

Tillgänglighetskriterierna (gällande anvisningar för tillgänglighet och byggsätt) används i general- och detaljplanläggningen samt i anvisningar relaterade till dem. Tillgänglighetsplaneringen som görs vid general- och detaljplanläggningen betonas och ett separat stycke om tillgänglighet har lagts till i planbeskrivningen.

Kollektivtrafikens linjer och hållplatser placeras så att gångförbindelserna från kollektivtrafikens hållplatser till servicepunkter och mellan servicepunkter är tillgängliga.

Tillgänglighetsaspekter har beaktats i typritningarna som styr gatuplaneringen. Tillgänglighet är inbyggt i anvisningen för stadsrummet.

Byggnadstillsyn

Byggnadstillsynstjänsterna kräver efterlevnad av markanvändnings- och bygglagen samt bestämmelser som rör tillgänglighet. Vid beviljande av bygglov kan man inte kräva att strängare riktlinjer än markanvändnings- och bygglagens kravnivå och de preciserande förordningarna om lagen följs, men i instruktionerna rekommenderas att de används. Den som åtar sig ett byggprojekt ansvarar för genomförandet av tillgängligheten.

Lokalprojekt

Staden har planeringsanvisningar för att genomföra tillgängligheten. Den som åtar sig ett byggprojekt rekommenderar att projektets planerare följer ovan nämnda anvisningar.

Bostadsproduktion

Alla nybyggen som byggs av Helsingfors bostadsproduktion planeras för att åtminstone uppfylla kraven i tillgänglighetsförordningen. Utöver minimikraven planeras en s.k. överlevnadsvåning i bostäder i småhus med två våningar och i vånings-/loftthus med två våningar minst en gemensam hiss-/lyftanordningsreservation utanför bostäderna.

I totalrenoveringsprojekt strävar man efter att göra otillgängliga lösningar tillgängliga i en del av bostäderna (de nedersta bostadsvåningarna) och att förbättra tillgängligheten i de övriga. Lösningar där tillgängligheten endast förbättras delvis är också möjliga. När man strävar efter tillgänglighet ska man utöver byggnadens tillgänglighet även ta hänsyn till gårdsområdets tillgänglighet, och särskild uppmärksamhet bör ägnas åt att förbättra entréernas tillgänglighet.

Kultur- och fritidssektorn

I kultur- och fritidssektorns bygg- och totalrenoveringsprojekt beaktas tillgängligheten och specialgruppers behov under behovsutredningen och projektplaneringen tillsammans med stadsmiljösektorn. Eventuella tillgänglighetsbrister i lokaler och utomhusområden som redan är i bruk åtgärdas vid behov. Inom kultur- och fritidssektorns serviceenheter anordnas utbildningar om tillgänglighet där man tar hänsyn till specialbehoven relaterade till tjänsternas verksamhet.

Social- och hälsovårdssektorn

Inom social- och hälsovårdssektorn ses tillgänglighet som en del av den normala verksamheten. Tillgänglighet betonas i social- och hälsovårdssektorns plan för servicenätet.

Utvecklingen av tillgängligheten som visas av tillgänglighetsmätaren

Den utveckling av tillgängligheten som visas av tillgänglighetsmätaren kan inte utvärderas för närvarande, eftersom information baserad på geografisk data inte finns centralt tillgänglig. Frågorna har dock genomförts någorlunda väl i enlighet med indikatorerna och målen. För närvarande pågår ett utvecklingsarbete för att få fram tillgänglighetsinformationen i ett format baserat på geografisk data.

3. Riktlinjer för tillgänglighet 2022–2025

3.1 Allmänna verksamhetsprinciper

Riktlinjer som tillämpas

De konsulter som staden anlitar förutsätts ha tillgänglighetskompetens enligt planeringsuppdragets behörighetskrav. Huvudplaneraren ska i princip kunna planera i enlighet med lagar och förordningar och byggnadstillsynstjänsterna kontrollerar planerarnas behörighet.

Man säkerställer att Helsingfors stads beställare och producenter har tillräckligt kunnande om tillgänglighet: fortlöpande utbildning i tillgänglighetsfrågor anordnas för personalen inom olika sektorer. Behovet av och definitionen av utbildningen ska komma från sektorerna. Tillgänglighetsutbildningen ska anordnas i samarbete med handikapporganisationerna. Bekräftandet av planerarnas kompetens inom tillgänglighet kräver också att tillgänglighetsutbildningen utvecklas. Sakkunskap på användarnivå används i utbildningarna.

Nationellt nätverkande: samarbetet mellan kommunala tillgänglighetsexperter fortsätter.

Samarbete med statsförvaltningen: deltagande i olika ministeriers utvecklingsprojekt som rör tillgänglighet.

Internationalitet: samarbetet med tillgänglighetsexperter i andra länder fortsätter. Helsingfors har hört till nätverket Eurocities Barrier-free cities sedan 2011.

Privata aktörer, bland annat fastighetsägare, företag och näringsidkare, beaktas som samarbetspartner i ett så tidigt skede som möjligt när tillgänglighetsåtgärder planeras.

Nya riktlinjer

Tillgänglighet beaktas i sektorerna service- och verksamhetsplaner. Arbetsgruppen för tillgänglighet skapar en modell med vilken man säkerställer att personer som ansvarar för tillgänglighetskompetensen utses inom sektorerna. Sektorernas kontaktpersoner för tillgänglighet följer upp samt främjar och utvecklar tillgängligheten i sin sektor, svarar på respons relaterad till tillgänglighet som kommuninvånarna gett, ger råd samt informerar och kommunicerar om sin sektors tillgänglighet till stadsborna.

Tillgänglighet är en del av projektens beställningsdokument. Kraven på tillgänglighet beaktas även i konkurrensutsättning av upphandlingar och i olika avtal. I projekt för specialboende förutsätter bostadsproduktionen en referens från motsvarande projekt. Planera och -tillverkare av skyltar för inomhusbruk konkurrensutsätts och ramavtal upprättas för beställningen av skyltplaner där kvalitetskraven för tillgänglighet definieras.

3.2 Fokusområden för tillgänglighet

Ett tillgängligt slutresultat påverkas av alla skeden i planerings-, bygg- och underhållsprocessen. Med planläggningen och tillhörande trafikplanering skapas utgångspunkterna som till stor del bestämmer den efterföljande planeringen av gator, parker och kvartersområden. Att säkerställa tillgänglighet och i allmänhet en så fungerande planering av nivåskillnader som möjligt kräver en ännu mer detaljerad projektutredning i planläggningsskedet.

Beslut som fattats i planläggningen om till exempel en gatas placering i terrängen, anslutningar till tomter eller gatans dimensionering kan inte ändras väsentligt i ett senare planeringsskede. Om ett gatuområde har placerats i terrängen så att det blir för brant för en tillgänglig passage, eller om gatuområdet är för trångt för att olika funktioner ska kunna placeras och separeras på ett säkert sätt, har man i gatuplaneringen mycket små möjligheter att rätta till situationen.

I gatu- och parkplaneringen bestäms den detaljerade dimensioneringen av allmänna områden, nivåskillnader, beläggingsmaterial, konstruktioner och utrustning samt placeringen av dem. Gatu- och parkplaneringen samt anvisningarna för den har därmed en central roll för genomförandet av miljöns tillgänglighet.

I byggskedet skapas miljöns fysiska konstruktioner i praktiken. Om byggandet inte följer planerna exakt eller om mätfelen i genomförandet är större än vad som är tillåtet i planerna kan en gatas beläggningar och konstruktioner bli otillgängliga. En tillgänglig miljö kräver stor noggrannhet vid byggandet av beläggningar och konstruktioner.

Vid bygg- och underhållsarbeten ska tillgänglig kommunikation om arrangemangen under byggtiden säkerställas enligt anvisningarna. Entreprenadspecifika planer för arrangemangen under byggtiden ska upprättas redan i beredningen av upphandlingen, varvid beställaren av arbetet kan kräva och övervaka att alla skeden av arbetet genomförs enligt planerna.

Att säkerställa tillgängligheten i hela kedjan förutsätter ett nära samarbete mellan olika sektorer under processen. Det är viktigt att säkerställa att man håller fast vid de uppsatta målen när ansvaret förs över från en sektor till en annan i sektorernas gemensamma process.

Riktlinjerna för tillgänglighet är indelade i fem fokusområden: planläggning, trafikplanering samt kollektivtrafik, offentliga byggnader, allmänna områden, boende och tjänster. Riktlinjerna för tillgänglighet berör alla sektorer vars verksamhet den aktuella helheten avser.

3.2.1 Planläggning, trafikplanering och kollektivtrafik

Målnivåer för tillgänglighet

Specialnivå

Specialnivåns områden utgörs av områden, leder eller objekt med större tillgänglighetskrav än vanligt, beroende på områdets tjänsteutbud och användning. Alla andra områden är områden på basnivå vad gäller tillgänglighetskrav. En närmare definition av målnivåerna presenteras [på sidan 6](#).

Tillgänglighet i nya planområden och områden med ändrad markanvändning

Riktlinjer som tillämpas

Generalplanen är en strategisk plan, i samband med vilken de sociala och trivselrelaterade effekterna på människor samt hälsoeffekterna på grov nivå har utvärderats. På delgeneralplanenivå reserveras områden för till exempel offentliga tjänster, som kan omfatta objekt på både grund- och specialnivå. Terrängformer och trafikens tillgänglighet ska beaktas på den nivå som objekten kräver. Konkreta tillgänglighetslösningar för bland annat

placeringen av byggnader i terrängen eller linjeföringen av ruttor görs dock först i detaljplanläggningsskedet.

Nya områden planeras antingen som områden med tillgänglighet på basnivå eller specialnivå. Lösningarna på basnivå uppfyller de allmänna kraven för en tillgänglig miljö. I miljöer på specialnivå strävar man efter att göra det speciellt trevligt och smidigt för alla användare att röra sig och vistas. Områden på specialnivå kan dessutom ha olika speciallösningar som hjälper vissa användare. Sådana är till exempel reliefkartor och skyltar med punktskrift som hjälper synskadade.

Vid placeringen av tjänster ska tillgängligheten särskilt beaktas när det gäller längd lutningen. Områden på specialnivå bestäms i samarbete med planläggningen, trafik- och genomförandeplaneringen samt vid behov med tillgänglighetsombudet. Inom andra områden är målet tillgänglighet på basnivå och i genomförandet följs anvisningarna som gäller för nivån.

Tillgänglighetskriterierna (gällande anvisningar för tillgänglighet och byggsätt) används i general- och de-

taljplanläggningen samt i anvisningar relaterade till dem. Tillgänglighetsplaneringen som görs vid general- och detaljplanläggningen betonas och ett separat stycke om tillgänglighet har lagts till i planbeskrivningen.

Vid utarbetandet av detaljplanen kontrolleras att de principer och lösningar som definieras i delgeneralplanen genomförs. Att säkerställa genomförbarheten av områden och rutter med tillgänglighet på specialnivå är särskilt viktigt. Detta förutsätter samarbete mellan planläggningen, trafikplaneringen och genomförandeplaneringen. Planer för områden med tillgänglighet på specialnivå upprättas i samarbete med tillgänglighetsombudet. I vissa områden hindrar terrängens branthet att tillgängligheten genomförs på bästa möjliga sätt.

Vid storskaliga planändringar av gamla områden eller planer för kompletteringsbyggande säkerställs att de målnivåer som ställts upp för tillgängligheten på de övre planeringsnivåerna för det aktuella området beaktas och genomförs i mån av möjlighet.

Verksamheternas placering och tjänsternas tillgänglighet

Riktlinjer som tillämpas

Man gör tillräckliga utrymmesreserveringar för offentliga och privata serviceverksamheter (till exempel privata läkarstationer) och verksamheterna placeras med hänsyn till tillgänglighetsaspekterna.

Den offentliga och privata servicens byggnader placeras i närheten av kollektivtrafikförbindelser med bra tillgänglighet.

Tillgängliga och trygga förbindelser säkerställs från gatan till tomten och till byggnadens entréer. Entréer i dagligt bruk ska ändras så att de är tillgängliga i mån av möjlighet. För personer med rörelse- och funktionshinder är det ibland mycket svårt att ta sig runt byggnader till en tillgänglig entré (bl.a. väderförhållanden, andra svårigheter med att ta sig runt och bristen på tillgängliga parkeringsplatser på privata parkeringsområden).

Nya riktlinjer

I detaljplanen säkerställs tillräcklig dimensionering, antal och bra placering (avstånd till huvudentrén) av tillgängliga parkeringsplatser och platser att stanna på för ledsagartrafik. Tillräckliga utrymmesreserveringar och tillgängliga passager är viktiga. En plan på stadsnivå upprättas för tillgängliga parkeringsplatser i gatuområdet. Informationen om placeringen av tillgängliga parkeringsplatser i gatuområdet publiceras på servicekartan.

Kollektivtrafiknätets funktionsduglighet

Riktlinjer som tillämpas

Kollektivtrafikens linjer och hållplatser placeras så att gångförbindelserna från kollektivtrafikens hållplatser till servicepunkter och mellan servicepunkter är tillgängliga.

Möjlighet till tillgängliga byten från ett transportmedel till ett annat säkerställs.

Hållplats- och terminalområdena dimensioneras så att man även beaktar kraven för ledsagartrafik, personer med rörelse- och funktionshinder, de som rör sig med barnvagn samt maskinell renhållning.

Tillgänglighet för gator samt park- och naturstråk

Riktlinjer som tillämpas

I nya planområden strävar man efter att placera gator samt park- och naturstråk i terrängen så att deras lutning inte överstiger den tillåtna längd lutningen: 5 procent på specialnivå, 8 procent på basnivå.

Linjedragning som kräver utveckling

Man strävar efter att reservera tillräckligt med utrymme för snöröjningen. Tillgänglighet i vinterförhållanden säkerställs också genom utrymmesreserveringar (tillräckligt breda passager). Till exempel markeras områden som lämpar sig för tillfälliga snöhögar samt passagerens dimensioner på illustrationerna.

Trafikplanering

Riktlinjer som tillämpas

Trafikplaner upprättas genom att använda typritningar för gatuområdena.

I trafikplanerna kontrolleras och registreras tillgänglighetsnivån i området: special- eller basnivå.

Man försöker alltid separera fotgängare och cyklister om det är möjligt: tillräckligt med utrymme reserveras för separationen redan i planeringsskedet.

Ljussignalerna i trafiken planeras med hänsyn till tillgänglighetsaspekter.

Trafik- och gatuplaneringstjänsten har utarbetat anvisningar för företag som hyr ut elsparkcyklar.

Nya riktlinjer

Utvecklingsprogrammet för trafiksäkerheten uppdaterades 2021. De föreslagna åtgärderna innefattar bland annat att utarbeta och uppdatera planeringsprinciper för trafiksäkerheten samt att förbättra säkerheten vid övergångsställen. I samband med åtgärderna beaktas tillgängligheten. I utvecklingsprogrammet föreslås också att en arbetsgrupp inrättas där information utbyts mellan olika aktörer.

Vid övergångsställen närmast objekt på specialnivå strävar man efter att dimensionera tiden som står till förfogande för korsandet så att fotgängaren hinner korsa hela gatan med en referenshastighet på 0,8 m/s, eller om detta inte är möjligt, åtminstone till nästa tillräckligt breda mittrefug.

3.2.2 Offentliga byggnader (stadsägda samt privata byggnader i offentlig användning, gäller inte bostadsbyggnader)

Målnivåer för tillgänglighet

Specialnivå

Specialnivåns områden utgörs av områden, leder eller objekt med större tillgänglighetskrav än vanligt, beroende på områdets tjänsteutbud och användning. Alla andra områden är områden på basnivå vad gäller tillgänglighetskrav. En närmare definition av målnivåerna presenteras [på sidan 6](#).

Lokaler som ägs av staden samt lokaler som staden själv hyr av en tredje part

Ny riktlinje

Samma nivå på tillgänglighet krävs av lokaler som ägs av staden och lokaler som staden hyr av en tredje part. Tillgängligheten för lokalerna som ska hyras säkerställs innan hyresavtalet undertecknas. Lokalens lämplighet för användningssyftet säkerställs.

Projektplan

Riktlinjer som tillämpas

Man strävar efter att i framtiden ordna en tillgänglig entré till alla förvaltningsbyggnader som är i stadens eget bruk.

Alla stadens förvaltningsbyggnader med en kundservicepunkt har tillgängliga kundservicelokaler och en tillgänglig toalett i lokaler som är öppna för allmänheten.

Kollektivtrafikens vagnpark, informationssystem och terminaler

Riktlinjer som tillämpas

Kollektivtrafikens (HRT och Huvudstadsregionens Stadstrafik Ab) vagnpark är tillgänglig och lätt att använda.

Kollektivtrafikens informationssystem är mångsidigt, och när man informerar och kommunicerar om avvikande arrangemang beaktas både användning av många olika kanaler och tillgänglighet. Till exempel visas meddelanden med samma innehåll på hållplats- och fordonsskärmar, i applikationen, i e-postmeddelanden och på HSL.fi. Helsingfors stad strävar efter att säkerställa att infrastrukturen som staden förvaltar stöder informationssystemen för kollektivtrafiken, till exempel tillhandahålls el för skärmar vid hållplatser vid behov.

Nya riktlinjer

Syftet är att kräva samma målnivå för tillgänglighet utomhus och inomhus för både stadsägda och privatägda byggnader i offentligt bruk.

Ljudfyrrar installeras vid entréerna till objekt på specialnivå.

Staden har planeringsanvisningar för att genomföra tillgängligheten. Den som åtar sig ett byggprojekt rekommenderar att projektets planerare följer ovan nämnda anvisningar.

Projektchefen för stadsmiljösektorns lokaltjänster vägleder planeringen av byggnader i samarbete med representanten för användarsektorns lokaltjänster. Tillgänglighetsombudet granskar planerna (åtminstone för objekt på specialnivå innan projektplanen läggs fram för beslut).

Under planeringen av betydande byggprojekt på specialnivå deltar representanter som handikapp- och äldre rådet utsett i granskningen av planerna.

Tillgänglighetsutredning för objekt på specialnivå

Nya riktlinjer

I objekt på specialnivå utarbetar huvudplaneraren en tillgänglighetsutredning, som tillgänglighetsombudet kommenterar. En installationsplan, som visar placering, mått och monteringshöjder för möbler och utrustning, upprättas för hygienrum. Den som åtagit sig projektet

kontrollerar planerna. För objekt på specialnivå utarbetas en skyltningsplan som kontrolleras av tillgänglighetsombudet och byggnadstillsynstjänsternas representant. Den som åtar sig projektet ser till att tillräcklig finansiering reserveras för planeringen och genomförandet av skyltningsplanen.

I de största av stadens egna projekt på specialnivå kan en tillgänglighetsgrupp inrättas för att följa projektet, tillgänglighetsgranskningar ordnas under byggandet och en tillgänglighetsgranskning ordnas före ibruktagandet. Behovet av ovan nämnda saker definieras i den tillgänglighetsutredning som bifogas bygglovet.

Säkerställa att tillgänglighet genomförs i andra byggnader än bostäder

Riktlinjer som tillämpas

Genomförande av tillgängligheten i en byggnad som är i färdigställandestadiet måste granskas separat. Den som åtagit sig projektet är skyldig att se till att funktionaliteten i praktiken kontrolleras på lämpligt sätt.

Nya riktlinjer

I projekt på specialnivå ska en separat tillgänglighetsgranskning med experter organiseras av huvudplaneraren och den som åtar sig projektet. I granskningen kontrolleras att man i genomförandet har tagit hänsyn till de frågor som anges i tillgänglighetsutredningen och att hygienrummen har byggts i enlighet med installationsplanen. Utredningen om genomförandet av tillgänglighet ska vara klar före byggnadstillsynens slutbesiktning, där objektet eller en del av den godkänns för att tas i bruk. Huvudplaneraren granskar utredningen om genomförandet av tillgänglighet.

Tillgänglighet i evakueringslokaler

Nya riktlinjer

Med evakueringslokal avses en lokal i vilken man placerar verksamheter under en renovering eller dylikt. Eva-

kueringslokalens kunder och personal ska ha möjlighet till tillgänglig rörlighet och verksamhet. Det ska även vara möjligt att ordna tillgängliga möten (ett tillgängligt mötesrum eller en tillgänglig mötesplats). En del, minst hälften, av de lokaler som fungerar som evakueringslokaler upprepade gånger (såsom lokaler för den grundläggande undervisningen) ska vara tillgängliga. Specialklassers lokaler samt matsalar och gymnastiksalarna ska vara tillgängliga. Om det finns flera specialklasser av samma typ i verksamhetsenheten räcker det att en av varje typ av lokal är tillgänglig. Från ovan nämnda tillgängliga rum ska användarna ha smidig tillgång till en tillgänglig toalett. Alla verksamhetsrum i specialskolor och -dagem (till exempel grupper med undervisning som ordnas enligt verksamhetsområde och grupper för personer med flerfunktionsnedsättning) ska vara tillgängliga.

Byggnaders underhåll

Nya riktlinjer

Ansvar för att efter slutbesiktningen och ibruktagande säkerställa funktionaliteten hos fastigheters tekniska utrustning (elektrisk dörröppning, induktionsslingor) ligger antingen på fastighetsägaren eller hyresgästen i enlighet med fastighetens tabell över ansvarsfördelning. Tillgänglighetsförbättringar ska göras även vid andra tillfällen än vid totalrenoveringar.

Hyres- och överlåtelsevillkor för tomter

Nya riktlinjer

Tillgänglighetsmålet inkluderas i hyres- och överlåtelsevillkoren för byggnaders tomter.

Tillgänglighet för skyddsrum

Nya riktlinjer

Tillgängligheten för skyddsrum avsedda att användas av stadsborna kartläggs och målet är att förbättra dem. Tillgänglighetsinformationen för Helsingfors stads skyddsrum som anges på servicekartan läggs till.

3.2.3 Allmänna områden

Målnivåer för tillgänglighet

Specialnivå

Specialnivåns områden utgörs av områden, leder eller objekt med större tillgänglighetskrav än vanligt, beroende på områdets tjänsteutbud och användning. Alla andra områden är områden på basnivå vad gäller tillgänglighetskrav. En närmare definition av målnivåerna presenteras [på sidan 6](#).

Granskning av nätverk och planer för allmänna områden

Ny riktlinje

I granskningen av nätverken och planerna för allmänna områden kontrolleras och uppdateras leder på bas- och specialnivå (park-, friluft- och naturstråk) och områdenas målnivåer, samt registreras områdets tillgängliga lekpark på specialnivå om en sådan har fastslagits för området i fråga. Tillgängliga rastplatser läggs till (specialnivå var 50:e m, basnivå var 250:e m).

Regionala idrottsplatser utomhus

Ny riktlinje

Idrottsplatser utomhus ska också ha idrottsområden på specialnivå. Placeringen av idrottsplatser utomhus på specialnivå bestäms på stadsnivå. Tillgänglighetskriterierna beaktas vid planeringen av regionala idrottsplatser samt valet och byggandet av utrustningen i dem.

Tillgänglighet i naturområden

Ny riktlinje

En granskning av nätverken och en långsiktig plan ska utarbetas för placeringen av tillgängliga naturområden.

Anvisning för stadsrummet

Ny riktlinje

En skyltningsmodell som lämpar sig för utomhusmiljön utvecklas för anvisningen för stadsrummet, där man använder de tillgänglighetssymboler som utvecklats i projektet Helsingfors för alla.

Lösningssmodeller för naturområdets konstruktioner

Ny riktlinje

Lösningssmodeller utarbetas för tillgängliga konstruktioner i naturområden.

Streets and park routes

Riktlinje som tillämpas

Kontinuiteten av färdrutterna (gång och cykling) säkerställs genom samarbete mellan olika sektorer.

Ny riktlinje

Leder på special- och basnivå som fastställts som tillgängliga ändras så att de är tillgängliga. En långsiktig plan utarbetas för att göra gator och parkstråk tillgängliga.

Vinterunderhåll

Riktlinje som tillämpas

I beställningsdokumenten för vinterunderhåll av gator definieras tillgänglighetskriterierna för olika rutter vad gäller vinterunderhåll. Beställaren instruerar producenterna om de rutter och områden som definierats som tillgängliga.

Ny riktlinje

I vinterunderhållet ägnar man särskild uppmärksamhet åt att bevara tillgängligheten för lätta trafikleder även under vinterförhållanden, så att alla stadsbor säkert och enkelt kan röra sig i stadsmiljön.

Lekparker

Nya riktlinjer

Lekparker definierade som lekparker på specialnivå förbättras i enlighet med förbättringsprogrammet för att genom samarbete mellan olika sektorer uppfylla specialnivåns tillgänglighetskriterier. Tillgänglighetskriterierna bifogas till riktlinjen som ska upprättas för lek-tjänsterna. Alla nya lekparkbyggnader är tillgängliga.

Målnivån och målen för tillgängligheten skrivs in i projektprogrammen.

Parker

Riktlinjer som tillämpas

Målnivån för tillgänglighet skrivs in i parkplanerna: special- eller basnivå.

Tillgänglighet beaktas i totalrenoveringsprojekt.

Tillståndsvillkor för allmänna områden

Riktlinjer som tillämpas

Kriterierna för placeringen av reklamställningar samt deras antal och egenskaper granskas, även utifrån riktlinjerna för A-ställ.

Nya riktlinjer

De nuvarande riktlinjerna granskas avseende tillgänglighet och i framtida uppdateringar beaktas eventuella förändringsbehov (evenemang, terrasser, byggarbetsplatser, tillfälliga konstruktioner).

Belysning

Riktlinje som tillämpas

Vid definition av belysningsnivå och -metod för olika områden beaktas tillgängligheten, och kriterier utarbetas för tillgängliga leder och områden på special- och basnivå.

3.2.4 Boende

Tillgänglighetskartläggningar av bostadsbeståndet och åtgärdande av tillgänglighetsbrister

Ny riktlinje

Tillgänglighetsnivån för gemensamma lokaler, entréer (såsom öppning av dörrar, utetrappor/ramper), skyddsrum och gårdsområden för Helsingfors stads bostadsbolag utreds och åtgärdandet av tillgänglighetsbrister systematiseras även vid andra tillfällen än totalrenoveringar.

Bostadsplanering

Nya riktlinjer

I takt med att befolkningen åldras kommer antalet stadsbor som använder hjälpmedel i sitt boende och när de rör sig fortsätta att växa. Bostadsplaneringen ska även säkerställa att det finns en säker förvaringsplats för olika rörelsehjälpmedel, till exempel i hjälpmedels-/barnvagnsförråd eller förråd för utomhusutrustning.

Tillgängliga parkeringsplatser reserveras nära bostäderna på ett sådant sätt att placeringen är funktionell för användningen. Ofta är det möjligt att placera endast tillgängliga parkeringsplatser och eventuellt gästplatser nära bostäderna. Bristen på parkeringsplatser får inte göra det svårare för personer med rörelse- och funktionshinder att röra sig med egen bil.

Staden ska på servicekartan ange positionsdata för tillgängliga parkeringsplatser för de bostadsfastigheter som är i dess ägo.

Villkor för tomtöverlåtelse och markuthyrning

Ny riktlinje

Staden ska i villkoren för tomtöverlåtelse och markuthyrning säkerställa att fastighetsbolag och även parkeringsbolag genomför tillgänglig tillgång till husens gårdsområden för färdtjänstens och ledsagartrafikens bilar.

Stadens bostadsrådgivning

Ny riktlinje

Stadens bostadsrådgivning ska utvecklas och utvidgas så att stadsborna också får rådgivning om tillgänglighetsproblem i boendet. Tillgänglighetsrådgivning om boende ska ges till stadsbor som bor inom stadens område. Förutom vid ändringsarbeten i bostaden behöver invånare instruktioner och råd även när genomförandet av en tillgänglig entré till ett privat bostadsbolag kräver att bostadsbolaget kontaktar stadens enhet för planering av markanvändningen och gaturummet.

Reparation, modernisering eller förnyelse av hissar

Riktlinje som tillämpas

Vid reparation, modernisering eller förnyelse av en hiss ska man eftersträva lösningar där hisskorgens mått förblir oförändrade eller ökar.

Ändringsarbeten i bostäder

Ny riktlinje

Helsingfors stads riktlinjer följs vid ändringsarbeten i bostäder. Den komplicerade processen för att genomföra ändringar i en enskild bostad enligt lagen om funktionshinderservice ska koordineras, utvecklas och påskyndas som ett samarbete mellan sektorerna.

Boende för äldre personer

Ny riktlinje

Staden utvecklar boendet för äldre personer. Med äldres boende avses boendelösningar som ligger mellan intensifierat serviceboende och vanligt boende så att kvalitet och kvantitet möter den åldrande befolkningens behov och stöder äldre personers självständiga boende i det egna hemmet.

Samarbete med näringslivet

Ny riktlinje

När det gäller boendemiljöns tillgänglighet utökas samarbetet med näringslivet (en passage går till exempel genom ett köpcentrum eller annan service).

3.2.5 Hänsyn till tillgänglighet i digitala tjänster

Tillgänglighetsdirektivet, nya riktlinjer

EU:s tillgänglighetsdirektiv kräver att myndigheter och den privata sektorn gör vissa produkter och tjänster tillgängliga. Direktivet ska verkställas nationellt i varje EU-land senast den 28 juni 2022.

Tillgänglighetsdirektivets mål

- Öka utbudet av och rörligheten för tillgängliga produkter och tjänster genom att göra kraven för dem enhetliga i medlemsstaterna.
- Göra produkter och tjänster mer tillgängliga och därmed samhället mer inkluderande samt underlätta ett självständigt liv för personer med funktionsnedsättning.

Direktivet gäller till exempel följande produkter:

- datorer och deras operativsystem
- självbetjäningsterminaler, såsom betalterminaler, bank- och biljettautomater
- smarttelefoner
- enheter som används för att få åtkomst till audiovisuella medietjänster, såsom digitalboxar, digital-tv
- enheter för att läsa elektroniska böcker.

Direktivet gäller till exempel följande tjänster:

- datatrafik- och kommunikationstjänster
- tjänster avseende trafik, såsom webbplatser och mobilapplikationer, elektroniska resebiljetter och köp av dem, reseinformation i realtid
- konsumentbanktjänster
- elektroniska böcker och programvara för att använda dem
- webbutiker.

Även i följande fall ska tillgänglighetsdirektivet beaktas:

- samtal till nödnumret (112)
- den byggda miljön
- offentliga upphandlingar.

Direktivet gäller också för tjänstens miljö. Produkt- och tjänsteleverantörerna kan därför välja lämpliga lösningar och valfritt utveckla nya tillgänglighetslösningar.

I direktivet tas även hänsyn till tillgängligheten i den byggda miljön kring tillgängliga tjänster. På det här sättet vill man säkerställa att eventuella hinder i den bygg-

da miljön inte medför nya begränsningar för användningen av en tjänst.

Enkäter

Ny riktlinje

Utöver kartbaserade enkäter erbjuds även alternativa sätt att delta som det tydligt informeras om i enkäternas följebrev.

Teckenspråk och klarspråk

Ny riktlinje

Stadens kommunikation sker på ett tillgängligt sätt, även på teckenspråk och klarspråk. Mer information om frågan finns i Helsingfors stads riktlinjer och anvisningar för kommunikation.

Anordnande av evenemang och bokning av lokaler

Nya riktlinjer

Evenemang som staden anordnar är alltid tillgängliga i mån av möjlighet och anordnas i så tillgängliga lokaler som möjligt. Tillgänglighet läggs till som ett starkt önskemål/en stark rekommendation även i hyresskedet och/eller andra avtalsskeden med staden för privata anordnare/hyresgäster av lokaler. Detta innebär att arrangören av evenemanget säkerställer evenemangets tillgänglighet inom de befintliga ramarna. I anvisningarna för anordnade av evenemang som sammanställts för evenemangsarrangörer i Helsingfors ges tips för ett tillgängligt evenemang.

Tillgängligheten för lokalernas bokningssystem (Va-raamo och stadens interna bokningssystem för mötesrum) säkerställs och frågor om mötesrummens tillgänglighet läggs till i bokningssystemen.

Man strävar efter att erbjuda stadsborna möjlighet att delta på distans i öppna evenemang.

Utveckling av servicekartan

Nya riktlinjer

Uppsättningen av frågor i servicekartans tillgänglighetsapplikation kompletteras (teatrar, fartygsterminaler, buss- och metrostationer, konsertsalar, lekpark och platser, hissar i allmänna områden, vallokaler).

Centralvalnämnden väljer tillgängliga lokaler som vallokaler. Informationen om tillgänglighet bifogas informationen om vallokalen (länk till servicekartans tillgänglighetsinformation).

3.2.6 Tillgänglighet i digitala tjänster

Definitioner

Digital tjänst:

- Vardagslivets tjänster som utnyttjar datateknik. Till exempel samhällets funktioner, från bankärenden till kollektivtrafiken, till att hitta information och skicka meddelanden samt till informationsutbytet inom till exempel hälso- och sjukvården.

Digital tillgänglighet:

- Digital tillgänglighet avser digitala tjänster, webbplatser, applikationer och publikationer. Tillgänglighet som rör den fysiska världen avser att ta bort hinder för rörlighet och aktivitet.
- Med digital tillgänglighet avses att presentera information på ett sådant sätt att den alltid är tillgänglig för alla. Innehållet ska vara läsbart (synligt eller hörbart) för alla användare, oavsett publiceringssätt eller hur innehållet presenteras.

Syftet med **lagen om tillhandahållande av digitala tjänster** är att främja tillgängligheten, kvaliteten, datasäkerheten samt innehållets tillgänglighet för digitala tjänster och därmed förbättra allas möjligheter att använda digitala tjänster på ett jämlikt sätt. Lagens 3 kap., Digitala tjänsters tillgänglighet, definierar tillgänglighetskraven och iakttagandet av dem.

Helsingfors stads ledningsgrupp för digitalisering angav i sitt protokoll den 24 oktober 2019 att Helsingfors mål för tillgängligheten till digitala tjänster har minst nivå AA eller bättre enligt WCAG-riktlinjerna (Web Content Accessibility Guidelines).

Riktlinjer för den tekniska tillgängligheten (WCAG)

Riktlinjerna för webbinnehåll 2.1 (Web Content Accessibility Guidelines) är riktlinjer som utarbetats av organisationen World Wide Web Consortium (W3C). W3C är ett internationellt samfund som ger rekommendationer om hur man presenterar innehållet på webbplatser.

WCAG 2.1 används allmänt och ofta också som grund för lagstiftning som rör tillgänglighet. Alla webbplatser för den offentliga sektorn måste uppfylla kriterierna som anges i tillgänglighetsdirektivet.

Tillgänglighetskraven tillämpas enligt följande:

- Webbplatser som publicerats den 23 september 2018 och senare måste uppfylla tillgänglighetskraven den 23 september 2019.
- Webbplatser som publicerats före den 23 september 2018 måste uppfylla tillgänglighetskraven den 23 september 2020.
- Mobila applikationer måste uppfylla tillgänglighetskraven den 23 juni 2021.
- Intranätsidor för myndigheter och offentligt rättsliga inrättningar – inklusive de som används på arbetsplatser – ska uppfylla tillgänglighetskraven om de publiceras den 23 september 2019 eller senare. Tillgänglighetskraven gäller endast för intranät publicerade före den 23 september 2019 om hela intranätet förnyas till exempel på grund av anskaffningen av ett nytt publiceringssystem. I det här fallet lönar det sig att redan i upphandlingsstadiet ägna uppmärksamhet åt att publiceringssystemet stöder genomförandet av tillgänglighetskraven.

Beaktande av tillgänglighetsdirektivet vid upphandlingar

För att säkerställa planeringen, produktionen och underhållet av tillgängliga tjänster, publikationer och webbinnehåll ska målen för och kraven på tillgängligheten definieras i upphandlingsdokumenten. Krav relaterade till tillgänglighet kan ställas på den förvärvade tjänsten och/eller dess leverantör/producent.

Tillgänglighet kan definieras som ett eget avsnitt eller ingå i till exempel kraven på användbarhet, användarvänlighet och funktionssäkerhet.

Krav relaterade till tillgänglighet kan ställas på tjänsteleverantören (referenser, förmåga), på de personer som ansvarar för att producera tjänsten (erfarenhet, kunskande) och/eller på den tjänst som ska upphandlas.

Digitala tjänster

Den digitala tjänst som upphandlas ska vara tillgänglig.

När det gäller tillgängligheten till digitala tjänster är Helsingfors mål åtminstone nivå AA eller bättre enligt WCAG 2.1-riktlinjerna, om det rimligen är möjligt.

I upphandlingsdokumenten ska de tillgänglighetsrelaterade kraven definieras mer i detalj per upphandling för att säkerställa tillgängligheten för tjänsten som upphandlas (märkbarhet, hanterbarhet, förståelighet och funktionssäkerhet).

Publikationer, webbinnehåll

Vid planeringen, produktionen och underhållet av webbinnehåll och publikationer samt vid upphandlingen av dessa ska tjänsteleverantören följa kraven som definieras i stadens tillgänglighetsguide.

Granskning av tillgänglighet

Tjänsteleverantören är skyldig att påvisa tillgängligheten för den upphandlade digitala tjänsten.

Beställaren ska till exempel överväga om det vid upphandlingen är nödvändigt att fastställa att verktygen för automatisk tillgänglighetsgranskning inte är tillräckliga för att säkerställa tillgängligheten, utan att de automatiska verktygen endast kan användas för att stödja manuell testning.

Riktlinjer som tillämpas

Om tillgängligheten har man beslutat att tillgänglighetsarbetet på stadsnivå koordineras av stadskansliet och verksamheten utvecklas i samarbete med sektorerna och affärsverken.

Stadskontorets särskilda ansvar är att vara ordförande för tillgänglighetsnätverket, följa upp stadens tillgänglighetsarbete, uppdatera riktlinjerna avseende tillgänglighet samt förvalta avtal.

Tillgänglighetsarbetet inom Helsingfors stads digitala tjänster koordineras av tillgänglighetsnätverket, vars uppgift är kontakt och informationsdelning. Rapporteringen av tillgänglighetsarbetet genomförs per sektor och affärsverk i nätverket.

De konsulter som staden anlitar förutsätts ha tillgänglighetskompetens enligt planeringsuppdragets behörighetskrav.

Man säkerställer att Helsingfors stads beställare och producenter har tillräckligt kunnande om tillgänglighet: utbildning i tillgänglighetsfrågor anordnas för personalen vid de olika sektorerna och affärsverken. Behovet och definitionen av utbildning utgår från behoven hos personalen vid sektorerna och affärsverken. Tillgänglighetsutbildningen kan anordnas i samarbete med handikapporganisationerna. Sakkunskap på användarnivå används i utbildningarna.

4. Utvärdering och uppföljning av efterlevnaden av tillgänglighetsriktlinjerna

För att följa framstegen i tillgänglighetsarbetet har ett kommunikationsverktyg som grundar sig på geografisk data utvecklats, det vill säga huvudstadsregionens servicekarta får tillgänglighetsinformation från tillgänglighetsapplikationen för registret över verksamhetsställen.

Ur registret över verksamhetsställen fås rapporter utifrån den tillgänglighetsinformaton som verksamhetsställena lämnar. Rapporter (Bo-rapporter) kan utvecklas och användas både för uppföljning och planering av tillgänglighetsinformation.

Tillgänglighetsarbetsgruppens viktigaste verktyg för att övervaka genomförandet av tillgänglighet är ifrågasvarande Helsingfors stads riktlinjer för tillgänglighet och tillgänglighetsmätaren, samt rapporterna som ska utvecklas och som bygger på uppgifterna i tillgänglighetsapplikationens databashelhet.

I framtiden sker rapporteringen om genomförandet av riktlinjerna för tillgänglighet vartannat år till sektorernas ledningsgrupper. Vid rapporteringen till stadsstyrelsen följs rapporteringspraxis för de arbetsgrupper som kanslichefen utsett, och rapporteringen till stadsstyrelsen sker vid uppdateringen av riktlinjerna för tillgänglighet. Dessutom kan en lägesrapport om främjandet av tillgänglighet i den aktuella sektorn presenteras även i sektorernas nämnder efter bedömning av sektorernas ledning.

Tillgänglighetsnätverket på stadsnivå följer upp genomförandet av tillgänglighet och rapporterar till stadens ledningsgrupp för digitalisering. Kvalitetsrevisionen av tillgänglighet centraliseras till stadskansliets digitala enhet, som konkurrensutsätter tjänsteleverantörer och övervakar att korrigeringar även görs på webbplatser utifrån kvalitetsrevisionerna.

Bilaga:

Tabell över ansvarsfördelning

3. Riktlinjer för tillgänglighet 2022–2025

3.1 Allmänna verksamhetsprinciper

Riktlinjer som tillämpas

Riktlinje / åtgärd	Tidtabell	Ansvarig part	Indikator
De konsulter som staden anlitar förutsätts ha tillgänglighetskompetens enligt planeringsuppdragets behörighetskrav. Huvudplaneraren ska i princip kunna planera i enlighet med lagar och förordningar och byggnadstillsynstjänsterna kontrollerar planerarnas behörighet.	Gällande riktlinje	Upphandlingsenheterna för stadskansliet, alla sektorer, Huvudstadsregionens Stadstrafik Ab och HRT. Rekommendationen är HRT, eftersom bolaget verkar i flera av stadens områden.	Slutresultatet uppfyller tillgänglighetskriterierna, kundrespons.
Man säkerställer att Helsingfors stads beställare och producenter har tillräckligt kunnande om tillgänglighet: fortlöpande utbildning i tillgänglighetsfrågor anordnas för personalen inom olika sektorer. Behovet av och definitionen av utbildningen ska komma från sektorerna. Tillgänglighetsutbildningen ska anordnas i samarbete med handikapporganisationerna. Bekräftandet av planerarnas kompetens inom tillgänglighet kräver också att tillgänglighetsutbildningen utvecklas. Sakkunskap på användarnivå används i utbildningarna.	Gällande riktlinje	Tillgänglighetsombudet tillsammans med alla sektorer samt Huvudstadsregionens Stadstrafik Ab:s och HRT:s kontaktpersoner för tillgänglighet. Rekommendationen är HRT, eftersom bolaget verkar i flera av stadens områden.	Antal anordnade utbildningar och deltagare.

Riktlinje / åtgärd	Tidtabell	Ansvarig part	Indikator
Nationellt nätverkande: samarbetet mellan kommunala tillgänglighetsexperter fortsätter. Samarbete med statsförvaltningen: deltagande i olika ministeriers utvecklingsprojekt som rör tillgänglighet. Internationalitet: samarbetet med tillgänglighetsexperter i andra länder fortsätter. Helsingfors har hört till nätverket Eurocities Barrier-free cities sedan 2011.	Gällande riktlinje Gällande riktlinje Gällande riktlinje	Tillgänglighetsombudet Tillgänglighetsombudet Tillgänglighetsombudet	Deltagande i nätverkets evenemang. Rapportering om samarbetet. Deltagande i nätverkets evenemang.
Privata aktörer, bland annat fastighetsägare, företag och näringsidkare, beaktas som samarbetspartner i ett så tidigt skede som möjligt när tillgänglighetsåtgärder planeras.	Gällande riktlinje	Alla sektorer, Huvudstadsregionens Stadstrafik Ab och HRT Rekommendationen är HRT, eftersom bolaget verkar i flera av stadens områden.	Mottagen respons.

Nya riktlinjer

Riktlinje / åtgärd	Tidtabell	Ansvarig part	Indikator
Tillgänglighet beaktas i sektorerna service- och verksamhetsplaner. Arbetsgruppen för tillgänglighet skapar en modell med vilken man säkerställer att personer som ansvarar för tillgänglighetskompetensen utses inom sektorerna. Sektorernas kontaktpersoner för tillgänglighet följer upp samt främjar och utvecklar tillgängligheten i sin sektor, svarar på respons relaterad till tillgänglighet som kommuninvånarna gett, ger råd samt informerar och kommunicerar om sin sektors tillgänglighet till stadsborna.	Från och med 2022	Arbetsgruppen för tillgänglighet, alla sektorer, Huvudstadsregionens Stadstrafik Ab och HRT Rekommendationen är HRT, eftersom bolaget verkar i flera av stadens områden.	Arbetsgruppen för tillgänglighet rapporterar till sektorernas ledning.
I projekt för specialboende förutsätter bostadsproduktionen en referens från motsvarande projekt.	Från och med 2022	Stadsmiljösektorn, bostadsproduktionen	Rapporten från arbetsgruppen för tillgänglighet.
Planerare och -tillverkare av skyltar för inomhusbruk konkurransutsätts och ramavtal upprättas för beställningen av skyltplaner där kvalitetskraven för tillgänglighet definieras.	Från och med 2022	Stadskansliet och stadsmiljösektorns upphandlingsenheter samarbetar.	Konkurrensutsättning och ramavtal klara.

3.2 Fokusområden för tillgänglighet

3.2.1 Planläggning, trafikplanering och kollektivtrafik

Målnivåer för tillgänglighet

Specialnivå

Specialnivåns områden utgörs av områden, leder eller objekt med större tillgänglighetskrav än vanligt, beroende på områdets tjänsteutbud och användning. Alla andra områden är områden på basnivå vad gäller tillgänglighetskrav.

En närmare definition av målnivåerna presenteras [på sidan 6](#).

Tillgänglighet i nya planområden och områden med ändrad markanvändning

Riktlinjer som tillämpas

Riktlinje / åtgärd	Tidtabell	Ansvarig part	Indikator
Generalplanen är en strategisk plan, i samband med vilken de sociala och trivselrelaterade effekterna på människor samt hälsoeffekterna på grov nivå har utvärderats. På delgeneralplanenivå reserveras områden för till exempel offentliga tjänster, som kan omfatta objekt på både bas- och specialnivå. Terrängformer och trafikens tillgänglighet ska beaktas på den nivå som objekten kräver.	Gällande riktlinje	Stadsmiljösektorn, generalplanläggningen	Tillgänglighet ingår i generalplanen samt i planer och utredningar.
Konkreta tillgänglighetslösningar för bland annat placeringen av byggnader i terrängen eller linjeföringen av rutter görs i detaljplanläggningsskedet.	Gällande riktlinje	Stadsmiljösektorn, detaljplanläggningen	Tillgänglighetslösningarna beskrivs i planbeskrivningen.
Nya områden planeras antingen som områden med tillgänglighet på basnivå eller specialnivå.	Gällande riktlinje	Stadsmiljösektorn, detaljplanläggningen	Tillgänglighetslösningarna beskrivs i planbeskrivningen.
Vid placeringen av tjänster ska tillgängligheten särskilt beaktas när det gäller längdlutningen. Områden på specialnivå bestäms i samarbete med planläggningen, trafik- och genomförandeplaneringen samt vid behov med tillgänglighetsombudet. Inom andra områden är målet tillgänglighet på basnivå och i genomförandet följs anvisningarna som gäller för nivån.	Gällande riktlinje	Stadsmiljösektorn, detaljplanläggningen, trafik- och gatuplaneringen, stadsrums- och landskapsplaneringen Stadsmiljösektorn, enheten för allmänna områden	Tillgänglighetslösningarna beskrivs i planbeskrivningen.

Riktlinje / åtgärd	Tidtabell	Ansvarig part	Indikator
Tillgänglighetskriterierna (gällande anvisningar för tillgänglighet och byggsätt) används i general- och detaljplanläggningen samt i anvisningar relaterade till dem. Tillgänglighetsplaneringen som görs vid general- och detaljplanläggningen betonas.	Gällande riktlinje	Stadsmiljösektorn, general- och detaljplanläggningen	Tillgänglighetslösningarna beskrivs i planbeskrivningen.
Vid utarbetandet av detaljplanen kontrolleras att de principer och lösningar som definieras i delgeneralplanen genomförs. Att säkerställa genomförbarheten av områden och rutter med tillgänglighet på specialnivå är särskilt viktigt. Detta förutsätter samarbete mellan planläggningen, trafikplaneringen och genomförandeplaneringen. Planer för områden med tillgänglighet på specialnivå upprättas i samarbete med tillgänglighetsombudet. I vissa områden hindrar terrängens branthet att tillgängligheten genomförs på bästa möjliga sätt.	Gällande riktlinje	Stadsmiljösektorn, detaljplanläggningen, trafik- och gatuplaneringen, stadsrums- och landskapsplaneringen Stadsmiljösektorn, enheten för allmänna områden	Tillgänglighetslösningarna beskrivs i planbeskrivningen.
Vid storskaliga planändringar av gamla områden eller planer för kompletteringsbyggande säkerställs att de målnivåer som ställts upp för tillgängligheten på de övre planeringsnivåerna för det aktuella området beaktas och genomförs i mån av möjlighet.	Gällande riktlinje	Stadsmiljösektorn, detaljplanläggningen	Tillgänglighetslösningarna beskrivs i planbeskrivningen.

Verksamheternas placering och tjänsternas tillgänglighet

Riktlinjer som tillämpas

Riktlinje / åtgärd	Tidtabell	Ansvarig part	Indikator
Man gör tillräckliga utrymmesreserveringar för offentliga och privata serviceverksamheter (till exempel privata läkarstationer) och verksamheterna placeras med hänsyn till tillgänglighetsaspekterna.	Gällande riktlinje	Stadsmiljösektorn, detaljplanläggningen	Tillgänglighetslösningarna beskrivs i planbeskrivningen.
Den offentliga och privata servicens byggnader placeras i närheten av kollektivtrafikförbindelser med bra tillgänglighet.	Gällande riktlinje	Stadsmiljösektorn, detaljplanläggningen	Tillgänglighetslösningarna beskrivs i planbeskrivningen.

Riktlinje / åtgärd	Tidtabell	Ansvarig part	Indikator
Tillgängliga och trygga förbindelser säkerställs från gatan till tomten och till byggnadens entréer. Entréer i dagligt bruk ska ändras så att de är tillgängliga i mån av möjlighet.	Gällande riktlinje	Stadsmiljösektorn, lokalerna, byggnadstillsynen och användarsektorernas lokal-tjänster	Antalet tillgängliga entréer på servicekartan.

Nya riktlinjer

Riktlinje / åtgärd	Tidtabell	Ansvarig part	Indikator
I detaljplanen säkerställs tillräcklig dimensionering, antal och bra placering (avstånd till huvudentrén) av tillgängliga parkeringsplatser och platser att stanna på för ledsagartrafik. En plan på stadsnivå upprättas för tillgängliga parkeringsplatser i gatuområdet. Informationen om placeringen av tillgängliga parkeringsplatser i gatuområdet publiceras på servicekartan.	Från och med 2022	Stadsmiljösektorn, detaljplanläggningen och trafikplaneringen	Antalet tillgängliga parkeringsplatser och platser att stanna på för ledsagartrafik.

Kollektivtrafiknätets funktionsduglighet

Riktlinjer som tillämpas

Riktlinje / åtgärd	Tidtabell	Ansvarig part	Indikator
Kollektivtrafikens linjer och hållplatser placeras så att gångförbindelserna från kollektivtrafikens hållplatser till servicepunkter och mellan servicepunkter är tillgängliga.	Gällande riktlinje	Stadsmiljösektorn, trafik- och gatuplaneringen och HRT Rekommendationen är HRT, eftersom bolaget verkar i flera av stadens områden.	Mottagen kundrespons.

Riktlinje / åtgärd	Tidtabell	Ansvarig part	Indikator
Möjlighet till tillgängliga byten från ett transportmedel till ett annat säkerställs.	Gällande riktlinje	Stadsmiljösektorn, trafik- och gatuplaneringen, HRT Rekommendationen är HRT, eftersom bolaget verkar i flera av stadens områden.	Mottagen kundrespons.
Hållplats- och terminalområdena dimensioneras så att man även beaktar kraven för ledsagartrafik, personer med rörelse- och funktionshinder, de som rör sig med barnvagn samt maskinell renhållning.	Gällande riktlinje	Stadsmiljösektorn, trafik- och gatuplaneringen, HRT Rekommendationen är HRT, eftersom bolaget verkar i flera av stadens områden.	Mottagen kundrespons.

Tillgänglighet för gator samt park- och naturstråk

Riktlinjer som tillämpas

Riktlinje / åtgärd	Tidtabell	Ansvarig part	Indikator
I nya planområden strävar man efter att placera gator samt park- och naturstråk i terrängen så att deras lutning inte överstiger den tillåtna längdlutningen: 5 procent på specialnivå, 8 procent på basnivå.	Gällande riktlinje	Stadsmiljösektorn, detaljplanläggningen, trafik- och gatuplaneringen, stadsrums- och landskapsplaneringen	Antalet tillgängliga leder på gator, i parker och naturområden.
Man försöker alltid separera fotgängare och cyklister om det är möjligt: tillräckligt med utrymme reserveras för separationen redan i planeringsskedet.	Gällande riktlinje	Stadsmiljösektorn, detaljplanläggningen	Antalet tillgängliga leder på gator, i parker och naturområden.

Linjedragning som kräver utveckling

Riktlinje / åtgärd	Tidtabell	Ansvarig part	Indikator
Man strävar efter att reservera tillräckligt med utrymme för snöröjningen. Tillgänglighet i vinterförhållanden säkerställs också genom utrymmesreserveringar (tillräckligt breda passager). Till exempel markeras områden som lämpar sig för tillfälliga snöhögar samt passagernas dimensioner på illustrationerna.	Från och med 2022	Stadsmiljösektorn, detaljplanläggningen, trafik- och gatuplaneringen, stadsrums- och landskapsplaneringen	Antal mottagna kundresponser.

Trafikplanering

Riktlinjer som tillämpas

Riktlinje / åtgärd	Tidtabell	Ansvarig part	Indikator
Trafikplaner upprättas genom att använda typitningar för gatuområdena.	Gällande riktlinje	Stadsmiljösektorn, trafik- och gatuplaneringen	Åtgärden genomförs i trafikplanerna.
I trafikplanerna kontrolleras och registreras tillgänglighetsnivån i området: special- eller basnivå.	Gällande riktlinje	Stadsmiljösektorn, trafik- och gatuplaneringen	Åtgärden genomförs i trafikplanerna.
Ljussignalerna i trafiken planeras med hänsyn till tillgänglighetsaspekter.	Gällande riktlinje	Stadsmiljösektorn, trafik- och gatuplaneringen	Antal ljudstyrda korsningar, procentandel av alla korsningar.
Trafik- och gatuplaneringstjänsten har utarbetat anvisningar för företag som hyr ut elsparkcyklar.	Gällande riktlinje	Stadsmiljösektorn, trafik- och gatuplaneringen	Anvisningen är utarbetad

Nya riktlinjer

Riktlinje / åtgärd	Tidtabell	Ansvarig part	Indikator
Utvecklingsprogrammet för trafiksäkerhet uppdateras. I samband med åtgärderna beaktas tillgängligheten.	Inom 2021	Stadsmiljösektorn, trafik- och gatuplaneringen	Uppdateringen är gjord.
Vid övergångsställen närmast objekt på specialnivå strävar man efter att dimensionera tiden som står till förfogande för korsandet så att fotgängaren hinner korsa hela gatan med en referenshastighet på 0,8 m/s, eller om detta inte är möjligt, åtminstone till nästa tillräckligt breda mittrefug.	Kontinuerlig verksamhet	Stadsmiljösektorn, trafik- och gatuplaneringen	Antal långa gröna övergångsställen i procent.

Kollektivtrafikens vagnpark, informationssystem och terminaler

Riktlinjer som tillämpas

Riktlinje / åtgärd	Tidtabell	Ansvarig part	Indikator
Kollektivtrafiknätets vagnpark är tillgänglig och lättanvänd.	Gällande riktlinje	HRT och Huvudstadsregionens Stadstrafik Ab. Rekommendationen är HRT, eftersom bolaget verkar i flera av stadens områden.	Huvudstadsregionens Stadstrafik Ab, antal spårvagnar med låggolv, procentandel av alla spårvagnar (rusningstider separat). HRT Antal bussar med låggolv, procentandel av alla bussar (rusningstider separat).
Kollektivtrafikens informationssystem är mångsidigt, och när man informerar och kommunicerar om avvikande arrangemang beaktas både användning av många olika kanaler och tillgänglighet. Till exempel visas meddelanden med samma innehåll på hållplats- och fordonsskärmar, i applikationen, i e-postmeddelanden och på HSL.fi.	Gällande riktlinje	HRT Rekommendationen är HRT, eftersom bolaget verkar i flera av stadens områden.	Mottagen kundrespons.

3.2.2 Offentliga byggnader (stadsägda samt privata byggnader i offentlig användning, gäller inte bostadsbyggnader)

Målnivåer för tillgänglighet

Specialnivå

Specialnivåns områden utgörs av områden, leder eller objekt med större tillgänglighetskrav än vanligt, beroende på områdets tjänsteutbud och användning. Alla andra områden är områden på basnivå vad gäller tillgänglighetskrav.

En närmare definition av målnivåerna presenteras [på sidan 6](#).

Lokaler som ägs av staden samt lokaler som staden själv hyr av en tredje part

Ny riktlinje

Riktlinje / åtgärd	Tidtabell	Ansvarig part	Indikator
Samma nivå på tillgänglighet krävs av lokaler som ägs av staden och lokaler som staden hyr av en tredje part. Tillgängligheten för lokalerna som ska hyras säkerställs innan hyresavtalet undertecknas. Lokalens lämplighet för användningssyftet säkerställs.	Från och med 2022	Stadsmiljösektorn, lokalerna	I hyresavtalen lägger man till tillgänglighetskriterierna och vilka parter som ansvarar för att säkerställa lokalernas tillgänglighet.

Projektplan

Riktlinjer som tillämpas

Riktlinje / åtgärd	Tidtabell	Ansvarig part	Indikator
Man strävar efter att i framtiden ordna en tillgänglig entré till alla förvaltningsbyggnader som är i stadens eget bruk.	Gällande riktlinje	Stadsmiljösektorn, lokalerna	Antalet tillgängliga entréer på servicekartan.
Alla stadens förvaltningsbyggnader med en kundservicepunkt har tillgängliga kundservicelokaler och en tillgänglig toalett i lokaler som är öppna för allmänheten.	Gällande riktlinje	Stadsmiljösektorn, lokalerna	Antal tillgängliga toaletter på servicekartan.

Nya riktlinjer

Riktlinje / åtgärd	Tidtabell	Ansvarig part	Indikator
Syftet är att kräva samma målnivå för tillgänglighet utomhus och inomhus för både stadsägda och privatägda byggnader i offentligt bruk.	Från och med 2022	Stadsmiljösektorn, byggnadstillsynen	Informationen om byggnaders tillgänglighet anges på samma sätt på servicekartan
Ljudfyrrar installeras vid entréerna till objekt på specialnivå.	2022–2025	Stadsmiljösektorn, lokalerna; social- och hälsovårdssektorn, lokaltjänsterna; Huvudstadsregionens Stadstrafik Ab	Ljudfyrrarna är installerade.
Staden har planeringsanvisningar för att genomföra tillgängligheten. Den som åtar sig ett byggprojekt rekommenderar att projektets planerare följer ovan nämnda anvisningar.	Från och med 2022	Stadsmiljösektorn, lokalerna	Efterlevnaden av planeringsanvisningarna är inskriven i projektplanerna.
Under planeringen av betydande byggprojekt på specialnivå deltar representanter som handikapp- och äldrerådet utsett i granskningen av planerna.	Från och med 2022	Stadsmiljösektorn, lokalerna; social- och hälsovårdssektorn, lokaltjänsterna; Huvudstadsregionens Stadstrafik Ab	Växelverkan är inskriven i projektplanen.

Tillgänglighetsutredning för objekt på specialnivå

Nya riktlinjer

Riktlinje / åtgärd	Tidtabell	Ansvarig part	Indikator
I objekt på specialnivå utarbetar huvudplaneraren en tillgänglighetsutredning, som tillgänglighetsombudet kommenterar. En installationsplan, som visar placering, mått och monteringshöjder för möbler och utrustning, upprättas för hygienrum. Den som åtagit sig projektet kontrollerar planerna. För objekt på specialnivå utarbetas en skyltningsplan som kontrolleras av tillgänglighetsombudet och byggnadstillsynstjänsternas representant. Den som åtar sig projektet ser till att tillräcklig finansiering reserveras för planeringen och genomförandet av skyltningsplanen.	Från och med 2022	Stadsmiljösektorn, lokalerna och byggnadstillsynen	Tillgänglighetsombudets kommentering är inskriven i tillgänglighetsutredningen. En installationsplan krävs för hygienrum. Utarbetandet av skyltningsplanen införs i tillgänglighetsutredningen av objekt på specialnivå.
I de största av stadens egna projekt på specialnivå kan en tillgänglighetsgrupp inrättas för att följa projektet, tillgänglighetsgranskningar ordnas under byggandet och en tillgänglighetsgranskning ordnas före ibruktagandet. Behovet av ovan nämnda saker definieras i den tillgänglighetsutredning som bifogas bygglovets.	Från och med 2022	Stadsmiljösektorn, lokalerna och byggnadstillsynen	Antal inrättade grupper för tillgänglighet, procentandel av alla projekt på specialnivå.

Säkerställa att tillgänglighet genomförs i andra byggnader än bostäder

Riktlinjer som tillämpas

Riktlinje / åtgärd	Tidtabell	Ansvarig part	Indikator
Genomförande av tillgängligheten i en byggnad som är i färdigställandestadiet måste granskas separat. Den som åtagit sig projektet är skyldig att se till att funktionaliteten i praktiken kontrolleras på lämpligt sätt.	Gällande riktlinje	Den som åtar sig projektet	Granskningen av funktionsdugligheten dokumenteras innan byggnaden tas i bruk.

Nya riktlinjer

Riktlinje / åtgärd	Tidtabell	Ansvarig part	Indikator
I projekt på specialnivå ska en separat tillgänglighetsgranskning med experter organiseras av huvudplaneraren och den som åtar sig projektet. I granskningen kontrolleras att man i genomförandet har tagit hänsyn till de frågor som anges i tillgänglighetsutredningen och att hygienrummen har byggts i enlighet med installationsplanen. Utredningen om genomförandet av tillgänglighet ska vara klar före byggnadstillsynens slutbesiktning, där objektet eller en del av den godkänns för att tas i bruk. Huvudplaneraren granskar utredningen om genomförandet av tillgänglighet.	Från och med 2022	Huvudplaneraren och den som åtar sig projektet	Tillgänglighetsgranskningen har dokumenterats före byggnadstillsynens slutbesiktning.

Tillgänglighet i evakueringslokaler

Nya riktlinjer

Riktlinje / åtgärd	Tidtabell	Ansvarig part	Indikator
Kunderna och personalen ska ha möjlighet till tillgänglig rörlighet och verksamhet. Det ska även vara möjligt att ordna tillgängliga möten (ett tillgängligt mötesrum eller en tillgänglig mötesplats). En del, minst hälften, av de återkommande lokalerna (såsom lokaler för den grundläggande undervisningen) ska vara tillgängliga. Specialklassers lokaler samt matsalar och gymnastiksalor ska vara tillgängliga. Om det finns flera specialklasser av samma typ i verksamhetsenheten räcker det att en av varje typ av lokal är tillgänglig. Från ovan nämnda tillgängliga rum ska användarna ha smidig tillgång till en tillgänglig toalett. Alla verksamhetsrum i specialskolor och -daghem (till exempel grupper med undervisning som ordnas enligt verksamhetsområde och grupper för personer med flerfunktionsned-sättning) ska vara tillgängliga.	Från och med 2022	Stadsmiljösektorn, lokalerna; fostrans- och utbildningssektorn, lokaltjänsterna; kultur- och fritidssektorn, lokaltjänsterna; social- och hälsovårdssektorn, lokaltjänsterna	Riktlinjen har tagits i bruk.

Byggnaders underhåll

Nya riktlinjer

Riktlinje / åtgärd	Tidtabell	Ansvarig part	Indikator
Att efter slutbesiktningen och ibrukttagande säkerställa funktionaliteten hos fastigheters tekniska utrustning (elektrisk dörröppning, induktionsslingor) ligger på fastighetsägarens ansvar. Att ge anvisningar för användningen av teknisk utrustning är användarens ansvar. Tillgänglighetsförbättringar ska göras även vid andra tillfällen än vid totalreoveringar.	Från och med 2022	Stadsmiljösektorn, lokalerna; fostrans- och utbildningssektorn, lokaltjänsterna; kultur- och fritidssektorn, lokaltjänsterna; social- och hälsovårdssektorn, lokaltjänsterna	Tillgänglighetsförbättringar. Säkerställande av funktionalitet och anvisningar för användningen: mängden kundrespons. I rapporteringen utnyttjas rapporter om brister i tillgänglighet som fås från servicekartan.

Hyres- och överlåtelsevillkor för tomter

Nya riktlinjer

Riktlinje / åtgärd	Tidtabell	Ansvarig part	Indikator
Tillgänglighetsmålet inkluderas i hyres- och överlåtelsevillkoren för byggnaders tomter. Förutsättningarna för genomförandet av tillgänglighet ska tryggas också i planläggningen samt i områdes-, trafik- och byggnadsplaneringen.	Från och med 2022	Stadsmiljösektorn, enheten för tomter och utveckling av markegendom	Riktlinjen ingår i hyres- och överlåtelsevillkoren.

Tillgänglighet för skyddsrum

Nya riktlinjer

Riktlinje / åtgärd	Tidtabell	Ansvarig part	Indikator
Tillgängligheten för skyddsrum avsedda att användas av stadsbor kartläggs och ansträngningar görs för att förbättra dem. Tillgänglighetsinformationen för Helsingfors stads skyddsrum som anges på servicekartan läggs till.	Från och med 2022	Räddningsverket	Information om tillgängligheten för skyddsrum finns på servicekartan.

3.2.3 Allmänna områden

Målnivåer för tillgänglighet

Specialnivå

Specialnivåns områden utgörs av områden, leder eller objekt med större tillgänglighetskrav än vanligt, beroende på områdets tjänsteutbud och användning. Alla andra områden är områden på basnivå vad gäller tillgänglighetskrav.

En närmare definition av målnivåerna presenteras [på sidan 6](#).

Granskning av nätverk och planer för allmänna områden

Ny riktlinje

Riktlinje / åtgärd	Tidtabell	Ansvarig part	Indikator
I granskningen av nätverken och planerna för allmänna områden kontrolleras och uppdateras leder på bas- och specialnivå (park-, friluft- och naturstråk) och områdenas målnivåer, samt registreras områdets tillgängliga lekpark på specialnivå om en sådan har fastslagits för området i fråga. Tillgängliga rastplatser läggs till (specialnivå var 50:e m, basnivå var 250:e m).	2022–2025	Stadsmiljösektorn, enheten för stadsrum och nätverk	Informationen om tillgängliga leder har uppdaterats och är aktuell. Informationen om genomförd tillgänglighet för tillgängliga lekpark på specialnivå är aktuell. Antalet genomförda tillgängliga rastplatser.

Regionala idrottsplatser utomhus

Ny riktlinje

Riktlinje / åtgärd	Tidtabell	Ansvarig part	Indikator
Idrottsplatser utomhus ska också ha idrottsområden på specialnivå. Placeringen av idrottsplatser utomhus på specialnivå bestäms på stadsnivå. Tillgänglighetskriterierna beaktas vid planeringen av regionala idrottsplatser samt valet och byggandet av utrustningen i dem.	2022–2025	Kultur- och fritidssektorn samt stadsmiljösektorn Programmet för närmotion	Placeringen av idrottsplatserna utomhus har bestämts på stadsnivå. Antalet tillgängliga idrottsplatser utomhus (inkluderar också utrustningen).

Anvisning för stadsrummet

Ny riktlinje

Riktlinje / åtgärd	Tidtabell	Ansvarig part	Indikator
En skyltningsmodell som lämpar sig för utomhusmiljön utvecklas för anvisningen för stadsrummet, där man använder de tillgänglighetssymboler som utvecklats i projektet Helsingfors för alla.	2022–2025	Stadsmiljösektorn, enheten för stadsrum och nätverk	Skyltningsmodellen är klar.

Tillgänglighet i naturområden

Ny riktlinje

Riktlinje / åtgärd	Tidtabell	Ansvarig part	Indikator
En granskning av nätverken och en långsiktig plan ska utarbetas för placeringen av tillgängliga naturområden.	2022–2025	Stadsmiljösektorn, miljöskyddet, teamet för natur- och miljömedvetenhet	En nätverksgranskning och en långsiktig plan har upprättats.

Lösningssmodeller för naturområdets konstruktioner

Ny riktlinje

Riktlinje / åtgärd	Tidtabell	Ansvarig part	Indikator
Lösningssmodeller utarbetas för tillgängliga konstruktioner i naturområden.	2022–2025	Stadsmiljösektorn, miljöskyddet, teamet för natur- och miljömedvetenhet	Lösningssmodellerna är klara.

Gator och parkstråk

Riktlinjer som tillämpas

Riktlinje / åtgärd	Tidtabell	Ansvarig part	Indikator
Kontinuiteten av färdrutterna (gång och cykling) säkerställs genom samarbete mellan olika sektorer.	Gällande riktlinje	Stadsmiljösektorn, trafik- och gatuplaneringen	Gång- och cykelleder har definierats på stadsnivå. I definitionen används de fastställda lederna på special- och basnivå som utgångsmaterial.

Ny riktlinje

Riktlinje / åtgärd	Tidtabell	Ansvarig part	Indikator
Leder på special- och basnivå som fastställts som tillgängliga ändras så att de är tillgängliga. En långsiktig plan utarbetas för att göra gator och parkstråk tillgängliga.	2022–2032	Stadsmiljösektorn, trafik- och gatuplaneringen, stadsrums- och landskapsplaneringen, enheten för allmänna områden	Antal genomförda tillgängliga leder.

Vinterunderhåll

Riktlinjer som tillämpas

Riktlinje / åtgärd	Tidtabell	Ansvarig part	Indikator
I beställningsdokumenten för vinterunderhåll av gator definieras tillgänglighetskriterierna för olika rutter vad gäller vinterunderhåll. Beställaren instruerar producenterna om de rutter och områden som definierats som tillgängliga.	Gällande riktlinje	Stadsmiljösektorn, enheten för allmänna områden	Tillgänglighetskriterierna ingår i beställningsdokumenten för vinterunderhållet. Beställaren har gett producenterna anvisningar.

Ny riktlinje

Riktlinje / åtgärd	Tidtabell	Ansvarig part	Indikator
I vinterunderhållet ägnas särskild uppmärksamhet åt att bevara tillgängligheten för lätta trafikleder även under vinterförhållanden, så att alla stadsbor säkert och enkelt kan röra sig i stadsmiljön.	2022–2025	Stadsmiljösektorn, enheten för allmänna områden	Tillgänglighetskriterierna ingår i beställningsdokumenten för vinterunderhållet. Beställaren har gett producenterna anvisningar.

Lekparker

Nya riktlinjer

Riktlinje / åtgärd	Tidtabell	Ansvarig part	Indikator
Lekparker definierade som lekparker på specialnivå förbättras i enlighet med förbättringsprogrammet för att genom samarbete mellan olika sektorer uppfylla specialnivåns tillgänglighetskriterier. Tillgänglighetskriterierna bifogas till riktlinjen som ska upprättas för lektjänsterna. Alla nya lekparksbyggnader är tillgängliga.	2022–2025	Stadsmiljösektorn, stadsrums- och landskapsplaneringen, lokalerna; fostrans- och utbildningssektorn, lokaltjänsterna	Antalet tillgängliga lekparker och lekparksbyggnader på servicekartan.
Målnivån och målen för tillgängligheten skrivs in i projektplanen.	Från och med 2022	Stadsmiljösektorn, lokalerna; fostrans- och utbildningssektorn, lokaltjänsterna	Målnivån och målen för tillgängligheten har skrivits in i projektprogrammen.

Parker

Riktlinjer som tillämpas

Riktlinje / åtgärd	Tidtabell	Ansvarig part	Indikator
Målnivån för tillgänglighet skrivs in i parkplanerna: special- eller basnivå.	Gällande riktlinje	Stadsmiljösektorn, stadsrums- och landskapsplaneringen, enheten för allmänna områden	Målnivån för tillgängligheten har skrivits in i redogörelsen för parkplanen.

Riktlinje / åtgärd	Tidtabell	Ansvarig part	Indikator
Tillgänglighet beaktas i totalrenoveringsprojekt.	Gällande riktlinje	Stadsmiljösektorn, enheten för allmänna områden	Åtgärderna för tillgänglighet har skrivits in i redogörelsen för parkplanen.

Tillståndsvillkor för allmänna områden

Riktlinjer som tillämpas

Riktlinje / åtgärd	Tidtabell	Ansvarig part	Indikator
Kriterierna för placeringen av reklamställningar samt deras antal och egenskaper granskas, även utifrån riktlinjerna för A-ställ.	Riktlinje som tillämpas	Stadsmiljösektorn, teamet för områdesanvändning och områdesbevakning	Riktlinjen har uppdaterats.

Nya riktlinjer

Riktlinje / åtgärd	Tidtabell	Ansvarig part	Indikator
De nuvarande riktlinjerna granskas avseende tillgänglighet och i framtida uppdateringar beaktas eventuella förändringsbehov (eventemang, terrasser, byggarbetsplatser, tillfälliga konstruktioner).	2022–2023	Stadsmiljösektorn, teamet för områdesanvändning och områdesbevakning	Anvisningarna är uppdaterade och tillgänglighet ingår i anvisningarna.

Belysning

Riktlinjer som tillämpas

Riktlinje / åtgärd	Tidtabell	Ansvarig part	Indikator
Vid definition av belysningsnivå och -metod för olika områden beaktas tillgängligheten och kriterier utarbetas för tillgängliga leder och områden på special- och basnivå.	Riktlinje som tillämpas	Stadsmiljösektorn, stadsrums- och landskapsplaneringen	Belysningskriterier för tillgängliga leder och områden är utarbetade.

3.2.4 Boende

Tillgänglighetskartläggningar av bostadsbeståndet och åtgärdande av tillgänglighetsbrister

Ny riktlinje

Riktlinje / åtgärd	Tidtabell	Ansvarig part	Indikator
Tillgänglighetsnivån för gemensamma lokaler, entréer (såsom öppning av dörrar, utetrappor/ramper), skyddsrum och gårdsområden för Helsingfors stads bostadsbolag utreds och åtgärdandet av tillgänglighetsbrister systematiseras även vid andra tillfällen än totalrenoveringar.	2022–2025	Helsingfors stads bostäder Ab, Helsingin asumisoikeus Oy	Tillgänglighetsnivån har klargjorts och en långsiktig plan för förbättringar av tillgängligheten har utarbetats.

Bostadsplanering

Nya riktlinjer

Riktlinje / åtgärd	Tidtabell	Ansvarig part	Indikator
I takt med att befolkningen åldras kommer antalet stadsbor som använder hjälpmedel i sitt boende och när de rör sig fortsätta att växa. Bostadsplaneringen ska även säkerställa att det finns en säker förvaringsplats för olika rörelsehjälpmedel, till exempel i hjälpmedels-/barnvagnsförråd eller förråd för utomhusutrustning.	2022–2025	Stadsmiljösektorn, bostadsproduktionen	En säker förvaring av hjälpmedel har säkerställts.
Tillgängliga parkeringsplatser reserveras nära bostäderna på ett sådant sätt att placeringen är funktionell för användningen. Ofta är det möjligt att placera endast tillgängliga parkeringsplatser och eventuellt gästplatser nära bostäderna. Bristen på parkeringsplatser får inte göra det svårare för personer med rörelse- och funktionshinder att röra sig med egen bil.	Från och med 2022	Stadsmiljösektorn, bostadsproduktionen	Antalet och placeringen av tillgängliga parkeringsplatser har skrivits in i planerna.
Staden ska på servicekartan ange positionsdata för tillgängliga parkeringsplatser för de bostadsfastigheter som är i dess ägo.	2022–2025	Stadsmiljösektorn, bostadsproduktionen, Helsingfors stads bostäder Ab, Helsingin asumisoikeus Oy	Bostadsfastigheternas tillgängliga parkeringsplatser finns på servicekartan.

Villkor för tomtöverlåtelse och markuthyrning

Ny riktlinje

Riktlinje / åtgärd	Tidtabell	Ansvarig part	Indikator
Staden ska i villkoren för tomtöverlåtelse och markuthyrning säkerställa att fastighetsbolag och även parkeringsbolag genomför tillgänglig tillgång till husens gårdsområden för färdtjänstens och ledsagartrafikens bilar.	Från och med 2022	Stadsmiljösektorn, enheten för tomter och utveckling av markegendom	I villkoren för tomtöverlåtelse och markuthyrning har man beaktat tillgänglig tillgång till husens gårdsområden för färdtjänst och ledsagartrafik.

Stadens bostadsrådgivning

Ny riktlinje

Riktlinje / åtgärd	Tidtabell	Ansvarig part	Indikator
Stadens bostadsrådgivning ska utvecklas och utvidgas så att stadsborna också får rådgivning om tillgänglighetsproblem i boendet. Tillgänglighetsrådgivning om boende ska ges till stadsbor som bor inom stadens område. Förutom vid ändringsarbeten i bostaden behöver invånare instruktioner och råd även när genomförandet av en tillgänglig entré till ett privat bostadsbolag kräver att bostadsbolaget kontaktar stadens enhet för planering av markanvändningen och gaturummet.	Från och med 2022	Stadskansliet, ekonomi- och planeringsavdelningen; social- och hälsovårdssektorn, handikapprådgivningen	

Reparation, modernisering eller förnyelse av hissar

Riktlinjer som tillämpas

Riktlinje / åtgärd	Tidtabell	Ansvarig part	Indikator
Vid reparation, modernisering eller förnyelse av en hiss ska man eftersträva lösningar där hisskorgens mått förblir oförändrade eller ökar.	Riktlinje som tillämpas	Helsingfors stads hissombud; stadsmiljösektorn, byggnadstillsynen	

Ändringsarbeten i bostäder

Ny riktlinje

Riktlinje / åtgärd	Tidtabell	Ansvarig part	Indikator
Helsingfors stads riktlinjer följs vid ändringsarbeten i bostäder. Den komplicerade processen för att genomföra ändringar i en enskild bostad enligt lagen om funktionshinderservice ska koordineras, utvecklas och påskyndas som ett samarbete mellan sektorerna.	2022–2023	Social- och hälsovårdsväsendet, handikapparbetet; stadsmiljösektorn, lokalerna	Mottagen kundrespons

Boende för äldre personer

Ny riktlinje

Riktlinje / åtgärd	Tidtabell	Ansvarig part	Indikator
Staden utvecklar boendet för äldre personer. Med äldres boende avses boendelösningar som ligger mellan ett intensifierat serviceboende och vanligt boende så att kvalitet och kvantitet möter den åldrande befolkningens behov och stöder äldre personers självständiga boende i det egna hemmet.	2022–2025	Stadskansliet, ekonomi- och planeringsavdelningen, boende	Nya boendelösningars kvalitet och antal.

Samarbete med näringslivet

Ny riktlinje

Riktlinje / åtgärd	Tidtabell	Ansvarig part	Indikator
När det gäller boendemiljöns tillgänglighet utökas samarbetet med näringslivet (en passage går till exempel genom ett köpcentrum eller annan service).	2022–2025	Stadsmiljösektorn, detaljplanläggningen, byggnadstillsynen	Antal genomförda samarbetsprojekt

3.2.5 Hänsyn till tillgänglighet i digitala tjänster

Enkäter

Ny riktlinje

Riktlinje / åtgärd	Tidtabell	Ansvarig part	Indikator
Utöver kartbaserade enkäter erbjuds även alternativa sätt att delta som det tydligt informeras om i enkäternas följebrev.	Från och med 2022	Alla sektorer	Alternativa sätt att delta erbjuds.

Teckenspråk och klarspråk

Ny riktlinje

Riktlinje / åtgärd	Tidtabell	Ansvarig part	Indikator
Stadens kommunikation sker på ett tillgängligt sätt, även på teckenspråk och klarspråk. Mer information om frågan finns i Helsingfors stads riktlinjer och anvisningar för kommunikation.	Från och med 2022	Stadskansliet, kommunikationsavdelningen	Mer information om frågan finns i Helsingfors stads riktlinjer och anvisningar för kommunikation.

Anordnande av evenemang och bokning av lokaler

Nya riktlinjer

Riktlinje / åtgärd	Tidtabell	Ansvarig part	Indikator
Evenemang som staden anordnar är alltid tillgängliga i mån av möjlighet och anordnas i så tillgängliga lokaler som möjligt. Tillgänglighet läggs till som ett starkt önskemål/en stark rekommendation även i hyresskedet och/eller andra avtalsskeden med staden för privata anordnare/hyresgäster av lokaler. Detta innebär att arrangören av evenemanget säkerställer evenemangets tillgänglighet inom de befintliga ramarna. I anvisningarna för anordnade av evenemang som sammanställts för evenemangsarrangörer i Helsingfors ges tips för ett tillgängligt evenemang.	Från och med 2022	Stadskansliet, kommunikationsavdelningen, varumärkesenheten i samarbete med stadsmiljösektorns team för områdesanvändning och kommunikation	I anvisningarna för anordnade av evenemang som sammanställts för evenemangsarrangörer i Helsingfors ges tips för ett tillgängligt evenemang.

Riktlinje / åtgärd	Tidtabell	Ansvarig part	Indikator
Tillgängligheten för lokalernas bokningssystem (Varaamo och stadens interna bokningssystem för mötesrum) säkerställs och frågor om mötesrummens tillgänglighet läggs till i bokningssystemen.	2022–2023	Stadskansliet, strategiavdelningen	Information om lokalernas tillgänglighet finns i Varaamo och stadens interna bokningssystem för mötesrum. Det finns en tillgänglighetsförklaring om att säkerställa tillgängligheten i bokningssystemet.
Man strävar efter att erbjuda stadsborna möjlighet att delta på distans i öppna evenemang.	2022–2025	Alla sektorer	Kundrespons, statistik över tillgänglighet vid evenemang.

Utveckling av servicekartan

Nya riktlinjer

Riktlinje / åtgärd	Tidtabell	Ansvarig part	Indikator
Uppsättningen av frågor i servicekartans tillgänglighetsapplikation kompletteras (teatrar, fartygsterminaler, buss- och metrostationer, konsertsalar, lekparker- och platser, hissar i allmänna områden, vallokaler).	2022–2025	Kultur- och fritidssektorn, Helsingfors Hamn, Huvudstadsregionens Stadstrafik Ab, stadsmiljösektorn, centralvalnämnden	Information om tillgänglighet finns på servicekartan.
Centralvalnämnden väljer tillgängliga lokaler som vallokaler. Informationen om tillgänglighet bifogas informationen om vallokalen (länk till servicekartans tillgänglighetsinformation).	2022–2025	Centralvalnämnden	Information om tillgänglighet finns på servicekartan.

3.2.6 Tillgänglighet i digitala tjänster

Riktlinjer som tillämpas

Riktlinje / åtgärd	Tidtabell	Ansvarig part	Indikator
Om tillgängligheten har man beslutat att tillgänglighetsarbetet på stadsnivå koordineras av stadskansliet och verksamheten utvecklas i samarbete med sektorerna och affärsverken.	Riktlinje som tillämpas	Stadskansliet	
Stadskontorets särskilda ansvar är att vara ordförande för tillgänglighetsnätverket, följa upp stadens tillgänglighetsarbete, uppdatera riktlinjerna avseende tillgänglighet samt förvalta avtal.	Riktlinje som tillämpas	Stadskansliet	
Tillgänglighetsarbetet inom Helsingfors stads digitala tjänster koordineras av tillgänglighetsnätverket, vars uppgift är kontakt och informationsdelning. Rapporteringen av tillgänglighetsarbetet genomförs per sektor och affärsverk i nätverket.	Riktlinje som tillämpas	Stadskansliet tillsammans med nätverket för tillgänglighet	
De konsulter som staden anlitar förutsätts ha tillgänglighetskompetens enligt planeringsuppdragets behörighetskrav.	Riktlinje som tillämpas	Alla sektorer	
Man säkerställer att Helsingfors stads beställare och producenter har tillräckligt kunnande om tillgänglighet: utbildning i tillgänglighetsfrågor anordnas för personalen vid de olika sektorerna och affärsverken. Behovet och definitionen av utbildning utgår från behoven hos personalen vid sektorerna och affärsverken. Tillgänglighetsutbildningen kan anordnas i samarbete med handikapporganisationerna. Sakkunskap på användarnivå används i utbildningarna.	Riktlinje som tillämpas	Stadskansliet, nätverket för tillgänglighet, alla sektorer	

Helsingfors